

Nwàk nè Pol à Còm Fa Bùu sè Mvwe' Lak RUMÀ

Nwàk nè Pol à còm fa bùu sè mvwe' lak Rumà ènə, nà' sə tsə' rɛɲsə fa bwɪŋ mʉmvə'nə aco ɲwè ye kəkurə mʉ lisə Nwì. Tu ncèp nè ndzə mvwe' ɲwà' ènə sə cèp mʉmvə'nə Ntirə Nè Bèboŋ nəə gùgè bwɪŋ wo ye kəkurə mʉ lisə Nwì. ɲwèe yəhəgè mʉlisə Nwì kəkurə anə bùusə yi tse' dzədzəm bohòNwì (ye 1:17).

Bùu Izùre wèŋ à sə nòŋsə lùuk Musi nə sə tsəm də wo kəkurə mʉ lisə Nwì bùu zɛŋ. Nwì à gù yà' ɲga'a mok də aco ɲwè ye kəkurə mʉ lisə yi ɲga ɲgəŋgàŋ dzəm bohòJisos Krest. Nè'e ntirə nè bèboŋ nè Pol à sə tsòho fa bwɪŋ nə. Yi à sə tsə' fa wo də a ye ɲga wo mok kəkurə mʉ lisə Nwì anə fana wo cum mok nsàp ncu nè fi, nè wo cu nà' mok bə ɲàaŋ Yòŋsə nè Rəreŋ nə (ye mbùp 1-8).

Pol sə tsə' fa bwɪŋ sè' də bùu Izùre wèŋ à bèŋ mandzè nè Nwì à gù nà' ɲgòlùŋsə bwɪŋ bə zɛŋ, nè nà'a Jisos Krest nə. Mʉmvə'nə wo à bèŋ ve'nə fana Nwì gʉ fa bwi bù lakmvm wèŋ mandzè ɲgòtse' lùŋ nə sè' (ye mbùp 9-11).

Nwàk ènə lèsə ɲgòtsə' fa Krətèŋ wèŋ də wo cum nsàp ncu nè nà'a sə niŋtsok də wo dzəm bwɪŋ pwe' (ye mbùp 12-16).

¹ Còm ɲwàk nè'e mʉ Pol nè mʉ ɲgà fàk Jisos Krest. Nwì à to fis mʉ ɲgòye ɲgà ntum ye,

də ya mu tsoho fa bwij Ntirè ye nè Bèbonj nə.
² Ntirè nè Bèbonj ènə, a zej nè yi ànə kak fa
 bwij nà' njamòk ntèj. Yi ànə kak wo nà' cùhu
 ngàa tsòhòbum Nwì wèj fana wo com noj sə yà'
 ndzənə njwàk Nwì nè rərəj. ³ Ntirè nè Bèbonj
 ènə, nà'a bə lij mo ye. Bə ma nè yi ànə ye njwè
 fana yi à tesə bohòngwì bù njkum Devid. ⁴ Bə ma
 nè yi à ye Nwì fana Nwì ànə lokoksə yi mvwe'
 kpə ngònitsə' fa bwij də nà'a mo ye nè nà' tse'
 njəj ve'ε wùrij. Njwè ènə Jisos Krest, yi Tà àvès.
⁵ Yi à gù yi njkuj Nwì gə mu bə bònəm ye, də mu
 ye ngà ntum ye. Nwì à gù ve'nə ya bùu sè sənə
 nzejgòn nə pwe'fo' dzəm bohòlij mo ye, nə sə
 yuk duk ye. ⁶ Wèj bùu lak Rumà, wèj cu yàwèj
 sè' ca bùusè yi a to wej sè' ngòye sè' bùu Jisòs
 Krest. ⁷ Fana yà'a yusè mù nə còm faà nə wej
 bùu Nwì sè mvwe' lak Rumà. Yi à dzəm wej, nə
 to fis wej ngòye bùu ye sə. Mù lej də Tè' àvès
 Nwì nə ye Jisòs Krest nè yi Tà àvès, nə gə wej
 bèbonj, nə fa wej fifi.

Ncu Bùu Nwì Sè Mvwe' Lak Rumà Gà Pol NgòKwasə Nwì

⁸ Mù sə kwasə to mantombi ntòNwì àm
 bohòJisòs Krest bə lij awèj pwe'. Mù sə kwasə
 ve'nə bùusè bwij sə cèp lòkε'cà sənə nzejgòn
 nə pwe' bə nsəp dzədzəm àwèj nè wèj tse' bə
 Ntirè nè Bèbonj nə. ⁹ Mu fàkgè bohòNwì bə
 ntəm àm pwe' ngòtsòho fa bwij Ntirè nè Bèbonj
 nè nà'a bə lij mo ye nə. Yi rì də ghà nè mu lejgè
 Yi pwe', mù sə tej wej. ¹⁰ Mù sə lej Nwì də a
 ye-a nga yà' bòyi fana yi gə fa mu mandzè nè
 co mù və kə ye tsoj li wej njkuj. ¹¹ Mù sə dzəm

ngòyè wèŋ ya wèŋ jəŋ bum mok sè Nwì a fa mɛ yà' bə ma nè yòŋsè nè. Wèŋ rɛŋ yà' vɛ'nə ya ŋga yà'a gɛ wèŋ ŋgògɛ ghaha lo mantombi sè'.
¹² Yusè mù sɛ cèp sɛ də, vesùwèŋ tɛsə mòk bə mòk bə dzədzəm nè a tse' nè. Dzədzəm àwèŋ nè kwɛ'sə mɛ fana dzədzəm nè njàm kwɛ'sə bwi wèŋ sè'.

¹³ Bwema am wèŋ, mù dzəm də wèŋ riŋ tse' də mɛ ləpgè mandzè wùriŋ də mɛ kə ye wèŋ fana yumok sɛ lok mandzè nè. Mɛ dzəmgè ŋgòvəə ya mɛ gɛ bùu mok sè mvwe' lak àwèŋ yà'sə dzəm bohòJisòs Krest sè', mvè'nè mù a gù lakmvum yà'a. ¹⁴ A fàak sè yàm də mɛ nè tsoho tsoŋ fa bwiŋ pwe'fo' Ntirè nè Bèboŋ nè. A dzəm bùu sɛ wèŋ ye sè wo cu mvwe' lak sè yà' a muhu laŋ kè sè wo jàmŋgaŋ wèŋ pwe'. A dzəm wo ye bùu sè wo tse' ŋkərə kè sè wo ləm pwe'fo'. ¹⁵ Nà'a yà'a njo nè ntum àm tə mègù də mɛ tsoho fa wèŋ sè mvwe' lak Rumà Ntirè nè Bèboŋ nè sè' sɛ. ¹⁶ Marè'tu sɛ kà mɛ bùu Ntirè nè Bèboŋ nè ko. Ntirè ènə a zeŋ nè nà'a ŋàaŋ Nwì sè yi fagè ndàaŋwè pwe'. Yi fagè ŋwè nè fòlòŋ nè nà' à dzəm bohòJisòs Krest lùŋ bə zeŋ. Nà'a mantombi nè bùu Jus wèŋ, ŋkuŋ nè lo bohòbù lakmvum wèŋ sè'. ¹⁷ Ntirè nè Bèboŋ ènə nitsè' fagè ves mvè'nè Nwii gùgè bwiŋ bə zeŋ ŋgòye kəkərè mɛlisè yi. Yà' yeto ŋga ŋwè dzəm bohòNwì, nè kə lə sè' bə dzədzəm anə. Yà' mègù mvè'nè wo à còm yà' ndzənə ŋwàk Nwì sɛ də, <<Ŋwè nè yi yəyərè mɛlisè Nwii nè cu fo', bùusè yi tse' dzədzəm bohòNwì.>>

*Bwìŋ Pwe'fo' Mantombùì Nwì
Ngàa Gù Bup*

¹⁸ Nwì sè nìtsè' tsə fa bwìŋ mubu də yi sə jò' bə bum sè bup sè bwìŋ sə gù bohòyi, nə sə gu bohòbum mok wèŋ sè'. Nsàp nè wo sə gù ènə sə lo' zìnə nə. ¹⁹ Wo rì bum sè aco ŋwè riŋ yà' bə ma nè Nwì ve'ε làaŋ, būsè Nwì a nì fa wo yà' yi bə tu ye. ²⁰ Busè mvè'nè à yèto, ŋga Nwì à gù nzeŋgòn nə, bum sè yi à gù sə pwe' sə nìtsè' fa bwìŋ mvè'nè nsàp Nwì nè wo ka yi ye yuk nə cu sə. Yà' nòjəja də yi tse' ñaaŋ sè yà'a nè kà mè yuk, nə ye sè' də yi mègù ye Nwì. Ye də mandzè nè co wo nè swìrə ŋgòyə ŋgə'ə bə. ²¹ Wo rì də Nwì cu yo, nə kà nà' co Nwì sə kùksè, nə kà yi sè' sə kwasè. Tsətsərèə awo a jip laŋ fana ŋkərèə awo kà bum mok sə rɛɛŋ. ²² Wo sə gù bum awo də wo ŋgàa ŋkərè, ŋga wo sə bũuŋ ləm. ²³ Bohòwo ŋgòkùksə Nwì nè ghaŋ nè yi nè kà kə kpɛ yuk nə kà ye. Wo kə gu bum sè yà' səsə co ŋwè nè yi nə kpɛ, nə ye swiŋ, nə ye nàm bə no wèŋ, nə sə kùksə zeŋ.

²⁴ Anə geŋ Nwì cokfis bo ye ndzə ni'ì wo də ya wo gu bum sè bup sè ntum awo sə dzəm də wo gu sə, fana wo gu bum marè'tu bə ni' awo. ²⁵ Wo me'rə mak yusè yà'a zìnə bə liŋ Nwì, nə jəŋ bum sè yà'a mwès. Wo sə kùksə, nə sə fak bohòbum sè Nwì à gù, nə kà Nwì nè yi à gù bum yè'sə yi nə kùksè. A yi nè aco wo kùksə yi, nə kà teŋsə yuk. Yà'a ye ve'nə.

²⁶ Ye də Nwì cokfis bo ye ndzə ni'ì wo də ya wo gu bum sè bup sè ntum awo sə dzəm də wo gu sə. Bəba mok sə noon fe'lə sè' bə bəba mok ŋga

Nwì à ka dè anè ye vé'nè duk. ²⁷ Mbembam wèñ ye sè' wup. Wo me'rè ñgònòon bə bəba wèñ, nè sè lap mandzè vé'ε gūgūñ ñgònòon sè' bə mbambaam mok. Bum yè'sə a marè'tu nè wù kà fùk. Wo sè ye ñgə' nè nà'a kəkərè bə nsàap bup sè wo sè gù yà'sə.

²⁸ Bùsè bùu yè'sə wèñ a bèn ñgòrì Nwì dè yi Nwì anè fana Nwì me'rè wo ya wo sè tsərə bum bə jòn ànè ntèn; nè ye sè' dè ya wo sè gū bum awo mok bə mandzè nè bə jòn anè. ²⁹ Vèəm awo rwiñ mègù bə bum sè bup, nè ye bə ñkùì'. Wo tse' ntum nè ñgòtse' bum lələ, nè sè cək ntum sè' wùriñ. Wo sə wañ bum bwìñ, nè sə zə bwìñ sè'. Wo sə ləlù, sə borə bwìñ, nè sə tse' ntum sè bup bohòbwìñ. Wo dzəm ñgòcəñsə ncəncəñ, nè sə bupsə liñ bwìñ. ³⁰ Wo sə beñ Nwì, nè kà yumok wəp lok, sə neni', nè sə kumñgùñ. Wo sə gū ghaha bup sè fi ghaha, nè kà ma bə tè' yuk. ³¹ Ñkərèə awo a jip lañ, yusè wo duk dè wo nè gū yà', wo kà sè gù. Wo kà ntum nè bəbon bohòbwìñ tse', nè kà manziñ sè' tse'. ³² Bùu yè'sə wèñ rì vé'ε làañ dè ncèp nè Nwì nè sə cèp dè a ye-a ñga ñwè gù-a nsàap bup yà'sə fana ñgèñgàañ nè kpə, fana wo kà mbeñ kòm, wo sə gū mali yà'. Bùu yè'sə wèñ yə ñga bùu mok wèñ sè gù nsàap bup yè'sə fana wo sə dzəm mali dè Ñ, a vé'nè bəbon.

2

Nwì Sakgè Ndàaṅwè Pwe'
Yəyərə

¹ A ye-a nga wèŋ sə sak bwìŋ də wo ngàa gù bup fana wèeŋ riŋtse' duk də wèeŋ yàwèŋ sè' ca. A ye-a də wu sè ndà, nga wù sak ɲwè nəmòk ve'nə fana ye də wù gbù yònzak sè' bùusè wu gùgè nsàap bup yà'sə yòsè'. ² A rì də Nwii sakgè ndàaŋwè pwe' nè yi gù nsàp bup ànə, yi yəyərè ɲgòsak wo ve'nə. ³ A ye-a nga wù yə də bwìŋ sə gù bup, wù sə sak wo fana wù kə gù yòsè' ve'nə, ye də wu nè swirə bohòNwì yè'sə va pip, ɲge' àm. ⁴ Wù tsəm də mvè'nè Nwì sə ko ntum, nə sə cum gəe' yà'sə ye də yi nə kà wu yumok gù à? Wù sə jə kontum ye nə co yusè wà ve'nə. Wu ka riŋ də yi sə gù bèboŋ, nə sə ko ntum ve'nə ɲgòfa wu mandzè də ya wu kupsə ntum yòriŋ à? ⁵ Nə ye də a ye-a nga wù gù tu, nə kà kupsè fana ye də wù sə to naaŋ ɲgə' nè ghaŋ mətuhù wù. Wu nə ye ɲgə' nùmbu nè Nwii nè nitsè' də yi jò' laŋ, nə sak ndàaŋwè pwe' yəyərè nə. ⁶ Nùmbu ànə ye, Nwii nə lak fəsə fa ndàaŋwè pwe'fo' sè' mvè'nè yi à fàak. ⁷ Bùu sè wo sə kì ntum, nə sə gù bèboŋ fana ye də wo sə lap də Nwii nə kuksə wo, nə fa wo lùŋ nè nà'a nè kà lè yuk, nə se wo. Nwii nè fa tsə lì bùu yà'sə wèŋ lùŋ nè nà'a nè kà mè yuk. ⁸ Bùu mook yàwo sè wo sə kà zìnə nə be', wo sə lap megu bum yàwo, nə sə gù megu bum sè yà'a bup. Nwii nè kə yeŋsə wo ɲgə', nə kà manziŋ bohòwo tse'. ⁹ ɲwè nè yi sə gù bup pwe' nè kə yə ɲgə' wù kà fùk. Nà'a mantombi nè bùu Jus wèŋ ɲkuŋ nə ye bə bù lakmvum wèŋ sè'. ¹⁰ Bohòbùu sè wo sə gù yàwo bèboŋ fana Nwii nè sè wo, nə kuksə liŋ awo. Yi nə gù wo ɲgòcu ncu nè bə fifi. Nà'a mantombi bohòbùu

Jus wèŋ ŋkuŋ nə lo bohòbù lakmvum wèŋ sè'.
 11 A ve'nə bùusè Nwii sakgè ndaanwè pwe'fo' nə kà mòk gèm ko fa.

12 Bùu sè wo ànə ka lùuk Nwì riŋ, nə gu bup wèeŋ nè kpə bisə, ŋga ye-a sè də wo à ka lùuk sə riŋ yuk na. Bùu sè wo à rì yàwo lùuk sə laŋ, nə kà yà' nònşè fana Nwii nè kè sak wo, wo gbə nzak bùusè wo à rì lùuk sə laŋ, nə kà yà' nònşè.

13 Bùsè Nwii nè kà ŋwè də nà'a yəyərè mʉlisè yi bùusè nà' ànə yuk lùuk laŋ jə, yi nè jə bùu sè wo à gù mvè'nè lùuk sə à sə tsè' sə. 14 Bù lakmvum wèŋ ka lùk riŋ. Wo kà-a yà' sè' riŋ ve'nə fana mvək nəmòok ye yo nè wo sə gu bum mok yà' kùrə mvè'nè lùk sə dzəm sə. Wo gu ve'nə fana yà' sə niŋtsok də wo nònşə fa ni' awo lùk. 15 Bum sè wo sə gù sə, sə nitsè' də bum lùk sə ndzə nduəmè wo. Ŋkərè awo riŋ sè' də yu nè'e nè bèboŋ, nà'a ye nè bup. 16 Ye də Nwii nə sak riŋ nzak awo kəkùrè nùmbu nè yi nè sak bwìŋ pwe' nə. Yi nè sak bwìŋ ndzə bohòJisòs Krest. Yi nə sak wo bə yusè yà' cu swihi sə ntùu wo. Yà'a yusè mù sə tsòho fa bwìŋ yà' ndzənə Ntirè nè Bèboŋ nə.

Kaco Nwè Tse' Lùŋ Bùsè Yi Rì Lùk Yeŋ

17 Bohòma nè njàwèŋ bùu Jus sè wèŋ sə duk də, wèeŋ yàwèŋ yəyərè bùusè wèŋ rì lùuk Musi, nə sə kum ŋgùŋ bùusè wèŋ be'lə weŋ Nwì yà'a,
 18 wèŋ rì yusè Nwì dzəm bùusè wo a yərə fa weŋ lùuk sə laŋ fana wèŋ riŋ yusè yà'a bèboŋ.
 19 Wèŋ riŋtse' pap də aco wèŋ niŋtsok fa bùu sè wo ka lis tse' wèŋ mandzè. Wèŋ sə duk sè' də

wèŋ co marɛŋ bohòbùu sè wo cu sənə ndzəm. ²⁰ Wèŋ də aco wèŋ tsok rɛŋsə fa bùu sè wo ləm wèŋ bum, nə yə'rə riŋ to bùu sè wo ka yumok riŋ wèŋ sè'. Yè'sə vɛ'nə bùusè lùuk sə a gù wèŋ wo ŋkuŋ wèŋ kərə vɛ'nə, yà' niŋtsok fa wèŋ zìnə nə sè'. ²¹ Ye də wèŋ sè wèŋ sə yə'rə bwìŋ yà'sə, kaco wèŋ yə'rə ni' awèŋ yèŋ à? Wèŋ tsòho fagè bwìŋ də ŋwèe kà yəyè, wèŋ sə yə yàwèŋ kè ka' ε? ²² Wèŋ sə duk də bwìŋ kà nto ko, wèŋ sə ko yàwèŋ kè ka' ε? Wèŋ də bwìŋ dzeen rùm, wèŋ sə yə jə bum mɛ tà'a rùm kè ka' ε? ²³ Wèŋ sə kum ŋgùŋ də wèŋ rì lùuk Musì, njo nè wèŋ sə gù bupsə bwìŋ lùuk sə, nə sə fa liŋ Nwì marè'tu ye kə bùu yà? ²⁴ Yà' mègù mok mvè'nè wo à còm nònɔsə yà' ndzənə ŋwàk Nwì də, <<Bù lakmvum sə gù bupsə liŋ Nwì sə bùu wèŋ bùu Jus.>>

²⁵ Wèŋ bùu Jus, wèŋ sə naan tu bə nzak nè ŋgòkom tu mbəmbam, də nà' sə nìtsè' də wèŋ Nwì wèŋ a zù rùk. A ye-a ŋga wèŋ sə nònɔsə lùuk Musì fana kom tu nə tse' fàk bohòwèŋ. Yà' ye sè' də a ye-a ŋga wèŋ sə gù bupsə lùuk sə fana kom tu nə nà' kà zəp fàk tse' lok. ²⁶ A ye-a ŋga ŋwè nè wo a ka yi tu kom fa sə nònɔsə lùuk Musì sə fana Nwì nè jəŋ ŋgèŋgàŋ co ŋwè nè wo a kom fa yi tu. ²⁷ Bùu sè wo a ka tu kom, nə sə nònɔsə lùuk Musì wèŋ sə nìtsè' jəja də wèŋ ŋgàa jòn. Mə duk vɛ'nə bùusè wèŋ sè wèŋ rì lùuk sè wo à còm nònɔsə yà' ndzənə ŋwàk, nə kom tu sè' wèŋ sə, sə kà lùuk sə nònɔsə. ²⁸ Yusə də, a ye-a ŋga ŋwè kom-a sè tu, kaco yà'sə busə yi ŋwè Jus nè zìnə nə yèŋ. Yusə yà' tse' ŋgònìtsè' də nè'e ŋwèò Nwì nè zìnə ka yumok sè yà'a ma mɛŋgùp ni'i

yeŋ. ²⁹ Bùu sè wo bùu Jus sè zìnəò bùu sè ntum awo bohòNwì yəyərè. Yà'a fàak sè ma ndzənə yòŋsè, yà' ka nzak bə lùk tse'. Nwii nə sə kwasə riŋ nsàp ŋwè ànə yi, ka bwìŋ yeŋ.

3

Bùu Jus Wèŋ Dzèeŋ Nwì, Nwì Cum Megu Ye Zìnə

¹ A ye-a ve'nə, ye də bùu Jus wèŋ sə tse' fàk yumok sè də wo kəp ghak Nwì wo də bùusè wo bùu Jus wèŋ à, kom tu tse' yè'sə fàak yà?

² Yà' tse' fàk bohòwo wùriŋ. Nwì ànə fa to ncèp nè nje nə mantombi cap ndzə bohòwo. ³ A ye-a sè də bùu Jus sə mok wèŋ à ka ncèp nə noŋsə fana yà'sə ka də Nwì à cèp bərə ncèp nje nə ŋgwàŋ yeŋ. ⁴ Ka ve'nə yeŋ lok, bùusè a dzəm bwìŋ pwe'fo' ye ŋgàa cì' m̀vwès fana Nwii nə cum mali ye ŋgà cèp zìnə. Yà' mègù m̀vè'nè wo à còm nòŋsə yà' ndzənə ŋwàk Nwì yà'a də, <<Wùu Nwì, yusè wù cèp yà' pwe'fo', yà' nòjəja də wu zìnə.

Wo làp-a yumok bə liŋ yo, yà' kə lə megu də wu zìnə anə wù.>>

⁵ Kàmòk aco bùu mok wèŋ duk də, <<Bup sè vès sə gù sə, sə tesə bwìŋ ŋgòyə bòŋsə m̀vè'nè Nwii ye rəreŋ sə.>> Aco vesùwèŋ duk yè'sə ŋga'a da? Ye də aco a duk mok də a ye-a ŋga Nwì yeŋsə ves ŋgə' bùu bup avès sè vès gùu, ye də yi ka bəbòŋ gu à? M̀ù sə tsərə yè'sə m̀vè'nè ŋwèe tsərəgè ve'nə. ⁶ Kaco yà'sə ye ve'nə yeŋ. Bùsə a ye-a də Nwì ka zìnə tsok, ye də aco yi sak nzeŋgòn nə va pip? ⁷ Kàmòk aco bùu mok

sə duk mali sè' də, <<A ye nga vès sə cì' ke'cà mvwès, yà' sə tesə ngògù bwiŋ ya wo ye riŋ bonşə ghaha mvè'nè Nwii cèp mègù ye zinə sə fana wo sə yamsə liŋ Nwì sə bùu zen. Yà' sə tesə-a vè'nə laŋ, njo nè Nwii nè yeŋsə fe'lə ngàa cì' mvwès wèŋ ngə' co bùu sè bup ye kə bùu yà?>> ⁸ Ncèp njàwo nə də, <<Vesùwèeŋ sə gu lo bup mantombi ntèŋ, ya yusè bèboŋ nə tesə nja sè'.>> Bùu mok wèeŋ cì' fagè mɔ mvwès də mɔ sə duk vè'nə. Nwii nè yeŋsə nsàp bù ànə ngə' nè nà'a nə kùrə bə nsàap bum sè wo sə gu yà'sə.

Bwiŋ Pwe' Ngàa Gù Bup

⁹ Ye də aco a ləsə ncèp ènə yè'sə da? Co vès bùu Jus wèŋ bòghak bù lakmvum wèŋ à? Hai', ka yeŋ lok fuk. Mù reŋsə yà' laŋ də bùu Jus bə bù lakmvum mègù pwe'fo' yəyərè; mòk ka zok yeŋ bùusè wo pwe' cu sə baa bup. ¹⁰ Yà' mègù mvè'nè wo à còm yà' ndzənə ŋwàk Nwì sə də, <<Ŋwè nè mò'fis nè yi kèkùrè mulisè Nwii bùè.

¹¹ Ŋwè nè mò'fis nè co yi reŋ yumòok bùè. Ŋwè nè mò'fis nè yi sə làp ngòbɛ' mandzè Nwii sè' bùè.

¹² Bwiŋ pwe' a bwiŋ wes fa Nwì ŋkwèŋ laŋ.

Wo a bùuŋ wes lòyusè wà;

Ŋwè nè ngà gù bèboŋ mok bùè.

¹³ Cùu awo nòto co cùu sè.

Bòrè bwiŋ rwiŋ mɔ cùhu wo anə dak.

Yusè yà'a tesə kè cùhu wo, yà' mègù co no ta ŋwè yi.

¹⁴ Cùu awo sə rwiŋ mègù bə yàk bwiŋ nə ye ncèep sè cucuk.

- 15 Kù awo fup bònse ñgòlòmve' zè bwìj ve'ε wùrinj.
- 16 Mvwe' mandzè nè wo lòpwe', wo sè bupsè bum, nè sè jəŋ və ñgə' sè'.
- 17 Wo ka ñgògù fifi rinj lok.
- 18 Wo bà lis nè kà Nwì sè wəp lok fuk.>>
- 19 Vesùwèŋ rì dè lùuk sè Nwì à fa sè yà' kotse' bùu sè yi à fa yà' bohòwo sè. Ye dè ñwè nəmòk nè aco yi duk dè yi bèboŋ mantombii Nwii bùè. Ndàaŋwè pwe' nè kè təəŋ mantombii Nwì, nè sak tsoŋ li bə yusè yi à gù pwe'. 20 Ñwè nè yi a nònse wes lùuk sè co Nwì jəŋ yi dè yi yəyərə bùusè yi a nònse wes lùuk sè bùè. Fàak sè lùk tse', a ñgònitsè' fa bwìj dè ñwè nè wu gù-a ve'ε, ye dè wù sè gù bup.

Mandzè Nè Nwii Jəgè Bwìj Co Də Wo Kəkurè Mə Lisè Yi

- 21 Ye dè nè ñga'a nè'e mandzè nè Nwii nè gu bwìj ñgòyəəŋ kəkurè məlisè yi nè a vè mok laŋ. Mandzè ànə ka yumok ñgògù bə lùk tse' lok. Ñwàk lùuk Musi bə ñgàa tsòhòbum Nwì wèŋ à sè cèp gèsè lòfa' bə zəŋ sè'. 22 Mandzè nè Nwii gù ñwè ñgòyəəŋ kəkurè məlisè yi nè, a ñgòdzəm bohòjisòs Krest. Yà'a ve'nə bohòndàaŋwè pwe' nè yi dzəm. Ñwè nəmòk ka ye zok yeŋ, 23 bùusè bwìj pwe'fo' a gù bup laŋ, nè kà mvwe' bònŋ sè Nwì sè mok kə dzèŋ. 24 Wo yəəŋ mègù mok kəkurè məlisè yi anə bə bònəm nè nje nè. Yi gù fagè wo ve'nə wà nè wà, bohòjisòs Krest nè yi a fiŋ mè'rə wo nè. 25 Nwì à jə yi, nè fa co ndzə cop ya ñga Nwii nè swifa

ndàaŋwè nè nà' dzəm bohòyi bɔp ye. Nwì à gù yè'sə ngònifa bwìŋ də yi gùgè bum bə mandzè nè kəkùrè. ²⁶ A ye to mantombi, Nwì sə ko ntəm, nə kà bɔp sè bwìŋ à sə gùu sə mətuhù wo naàŋ. Ye də nè ŋga'a nè'e, yi sə nìtsè' fa bwìŋ də yi ye kəkùrè bə mandzè nè yi sə kà bɔp mè'rè; nə ye sè' də ŋwè nè nà' dzəm bohòJisòs pwe', yi nə gu nà' ŋgòye sè' kəkùrè. Yi sə kà bɔp mè'rè, ŋgònìtsè' fa bwìŋ də yi kəkùrè.

²⁷ A ye-a də Nwì a gù bwìŋ ŋgòyəəŋ kəkùrè m̀lìsè yi bə b̀vəm nè nje, ye də yumok cu fe'lə sè co a kum ŋgùŋ bùu zèŋ yo à? Hai', m̀zəp yumook bùə. Bùu yà? Busè ka də vesùwèŋ a gù yumok ŋkuŋ Nwì nə jəŋ ves də a kəkùrè m̀lìsè yi yeŋ; a m̀gù bùusè vesùwèŋ a dzəm bohòJisòs Krest. ²⁸ Vesùwèŋ yə də Nwìi gù ŋwè ŋgòyəəŋ kəkùrè m̀lìsè yi bùu dzədzəm. Yà' ka yumok ŋgògù bə l̀uk Musi tse' lok fuk. ²⁹ Kè wèŋ tsəm də Nwì m̀gù Nwì bùu Jus wèŋ woòwo ε? Hai', yi Nwì bù lakm̀vum wèŋ sè'. ³⁰ A vɛ'nə bùusè Nwì m̀gù mò'fis. Yi nə jəŋ bùu Jus wèŋ sè wo komgè yàwo tu mbəmbam sə co wo yəyərè m̀lìsè yi ŋga wo dzəm bohòJisòs Krest. A bohòbù lakm̀vum sè wo kà yàwo tu komgè sə sè' wup. Yi nə jəŋ wo co wo m̀lìsè yi yəyərè ŋga wo dzəm sè' bohòJisòs Krest. ³¹ A ye-a də Nwì sə jə bwìŋ co wo kəkùrè mok bùusè wo tse' dzədzəm, ye də a sə duk mok də l̀uk ka fàk mok tse' fe'lə à? Hai', ka vɛ'nə sè' yeŋ lok. Yusə də vesùwèŋ sə niŋ rɛŋsə njo nè wo ànə gu l̀uk sə bùu zèŋ sə.

4

Mandzè Nè Abràham
A Ye Kèkurè Mùlisè Nwì

¹ Vesùwèenj cèp ja'a na bè nzak Abràham nè yi à ye tàcici àvès bùu Jus wènj nà'a nè. ² Abràham nè ànè bùu-a kèkurè bùu yumok sè yi à gùu, ye dè yi tse' yumok co yi kumngùnj bùu zeñ yo. Mègù kè dè Abràham nè à ka yumok nè co yi kumngùnj bùu zeñ mantombii Nwì tse'. ³ Nwàk Nwì sè cèp ye dè yà? Nà' sè cèp dè ve', <<Abràham à dzèm yusè Nwì à cèep, ànè genj Nwì jènj yi co njwè nè yi kèkurè.>> ⁴ A ye-a nga njwè fàk yumok, wo lak yi mbàam sè yà' a sè ye, bùusè yi gù fàk. Mbàam yà'sè ka sè dè wo fa yi yà' wà yeñ, a sè yi fàk yà' yi. ⁵ Yà' ye sè' dè yi gùgè ngàa gù bup wènj yènj kèkurè. A ye-a nga njwè mòk ka ye yumok fak, nè fa megu ntum nè nje bohòNwì, fana ye dè Nwii nè jènj yi dè yi kèkurè njo nè nà' a fa ntum ye bohòyi. ⁶ Devìd à dzèm sè' dè a zìnè dè, njwè nè Nwì jè yi dè yi kèkurè nga ngèngànj ka yumok sè co Nwì jènj yi ve'nè bùu zeñ gu fana njwè ànè tse' reñsi anè zìnè. ⁷ Yusè yi à cèp sè duk dè, A reñsi bohòbùu sè Nwì a swì fa wo bup awo, nè swì bisè yà'.

⁸ A reñsi bohònjwè nè Tàa nè kà yi co njwè nè bup mok jè fe'lè.

⁹ Aco a fek mali dè, tse' mègù nsàp reñsi ènè bùu sè wo a kom fa wo tu kè bùu sè wo a ka yàwo kom sè' ε? Vesùwènj cèp càsè mè fa' lañ dè, Nwì ànè jènj Abràham dè nà'a kèkurè bùusè nà' à dzèm yusè yi à cèep. ¹⁰ Ghà nè Nwì ànè

jəŋ Abràham də nà'a kəkurè yà'sə, ànə ye ŋga wo kom fa yi nə tu laŋ à? Hai', ànə ye ŋga wo ka yi ntòkom fa. ¹¹ Anə geŋ wo kom fa yi tu sə maŋkwèŋ, yà' ye mok co ŋgwè ŋgònitsè' də Nwì à jə Abràham co nà'a kəkurè laŋ bùusè nà' à dzəm yusè yi à cèep. Yà'a mvwe' sè Abràham nə yi tè' bohòndaaŋwè pwe' nè nà' dzəm tse' bohòNwì ŋga wo ka yi tu kom fa, fana Nwì jəŋ ŋwè ànə də yi kəkurè mɛ līsè yi. ¹² Yi sè' tè' bohòbùu sè wo a kom fa wo tu wèŋ pwe'fo', ŋga ye-a də wo sə yù kùu Abràham nə, nə sə dzəm tse' bohòNwì mvè'nè yi à dzəm to mantombì ŋga wo ka yi tu ntòkom fa yà'a na.

Yusè Nwì à Kàak, Anə Tse' Yà' Bùu Sè Wo Tse' Dzədzəm

¹³ Nwì ànə kak fa Abràham bə ŋgwì bù ye duk də, yi nə fa nzeŋgòŋ nə pwe' ndzə bohòyà'wèŋ. Nwì ànə kak fa yi yè'sə, à ka bùusè də yi nə à sə nòŋsə lùuk sə yeŋ. Yi à kàk fa nà' bùusè Abràham ànə dzəm tse' yusè yi ànə cep fana yi ye mok ŋwè nè yi yəyərè mɛlīsè Nwì. ¹⁴ A ye-a də bùu sè wo sə nòŋsə lùuk sə wèŋ nè kè tse' bum sè Nwì à kàk sə wo fana ye də ŋgòdzəm tse' bohòNwì yu wà, nə ye sè' də yusè Nwì à kàk sə yà' ka fàk tse'. ¹⁵ Yusè aco lùk gu to sə, a ŋgògù Nwì yi jok. Megu də wo à ka-a lùuk sə gu, bwèɛ ŋwè kà lùk sè' bùpsè yuk.

¹⁶ Ye də kəkàk ènə bohòbùu sè wo dzəm tse' bohòNwì. A vɛ'nə ya yà'a rɛɛŋ də Nwì sə fa ves kəkà' ènə bə bòvəm nè nje, nə ye sè' də yi sə fa yà' bohòŋgwì bù Abràham nə lòoŋ. Ka də yi fa mègù bohòbùu sè wo sə nòŋsə lùk wèŋ

yeŋ, yi sə fa bùu sè wo dzəm tse' bohòyi pwe' mvè'nè Abràham à dzəm. A zìnə də Abràham nè tè' àvès pwe'fo' yi. ¹⁷ Yà' mēgù mvè'nè wo à còm nòŋsə yà' ndzənə ŋwàk Nwì yà'a də, Nwì à duk də, <<Mù gù wu, də wu ye tè' bohòlak ŋkùuŋntèŋ.>> Ye də Abràhaam tè' àvès mantombii Nwì yi. Nwì nè Abràham a dzəm bohòyi ènə, yi fagè yòŋsè bohòbùu sè wo à kpū laŋ yi. Yi togè bum sè yà' ka ntòye co də yà'a ye ve'nə laŋ. ¹⁸ Bum sè Nwì à kàk sè à sə yøəŋ co də yà'a nè kà fàk fana Abràham sə dzəm mali Nwì fo', nè sə naaŋ mali tu bohònà'. Anə geŋ yi kə ye tè' bohòlak ŋkùuŋntèŋ anə. Yà' à mēgù mvè'nè wo à còm yà' ndzənə ŋwàk Nwì sə də, <<Ŋgwì bù yòò nè yam ŋkùuŋntèŋ.>> ¹⁹ A ye yè'sə ŋga Abràhaam mok co lùumŋgòŋ ŋkù mò'fis ve'ε. Yi riŋ də yi kəəp mēgù ye mok kpū, nè riŋ sè' də ŋgwe ye Sàra ŋwà nè yi kà mwe dzəgè. Bum yà'sə lòoŋ à ka dzədzəm ye nè kum lok. ²⁰ Yi à sə kà mərə, nè kà ŋgòtsərə yusè Nwì à kà' də nà'a nè gù sè sè' teŋsè. Yi à sə kùksə Nwì, nè gūŋ ghaha bə dzədzəm ye nè ghaha. ²¹ Yi à rì tse' ve'ε pap də Nwii nè gū tsoŋ li yusè nà' a kàk sə. ²² Nwì ànə jəŋ yi də yi kəkùrè mūlisè yi bùu nsàp dzədzəm ye ènə. ²³ Yusè wo à còm də Nwì à jə yi də yi kəkùrè yà'sə, yà' sə kà mvè'nè Nwì à gù megu bohòyi nìtsè'. ²⁴ Yà' sə nìtsè' fa vesùwèŋ mvè'nè Nwii nè gù bohòvesùwèŋ sè' ve'nə, ŋga ye-a də vesùwèeŋ dzəm-a də Nwì à lòkoksə Tà Jisòs Krèst àvès nè mvwe' kpū na. ²⁵ Jisòs nè, Nwì à tum sə yi də ya yi kpū bùu bup avès, nè lòkoksə yi mvwe' kpū sə mok də ya vesùwèeŋ tse'

mandzè nè ngòye kèkurè.

5

Ves Nwì Wèen Mok Nge'

Bùu Jisòs Krest

¹ Ye dè mvè'nè vesùwèen mok kèkurè mälisè Nwì bùusè a dzèm tse' bohòyi fana ves Nwì wèen mok nge' bùu Tà àvès Jisòs Krest. ² Jisòs nè à gu yi nkuṅ vesùwèṅ sè naaṅ tu bohòyi, nè riṅ nsàp bòvèm nè Nwì tse' nà', nè a ni cu nga'a ca ènè. Fana vesùwèen sè kwa bùusè a sè kùk lis dè a nè kè tse' ma njàvès sənè kèkuk nè Nwì tse' nè sè'. ³ Yusəmook sè' dè, a yə-a ngə' fana a kwa bə zəṅ sè' bùusè a rì dè wu yə-a ngə', nà' gu wu ngòko rì ntum, nè kà tenṣè. ⁴ Wu ko rì ntum ve'nə fana wù bùuṅ mok ṅwè nè ṅwè. Wu bùuṅ nsàp ṅwè nà'nə ve'nə fana wù naaṅ bwi nga'a tu dè Nwii nè gu tsoṅ li yusè yi duk sè. ⁵ Vesùwèen sè naaṅ tu fana yà' kà wà kè cà, bùusè dzədzəm nè Nwì nè rwiṅ sè ntù vès anə laṅ. Yi a gu yè'sə ve'nə bə ṅaaṅ Yòṅsè nè Rəreṅ nè yi a fa ves nè.

⁶ Ghà nè vesùwèṅ à cu bə jamè fana Krest vè nè kə jəṅ kpɛ àvès, nè kpɛ fa ves sè vès ṅgàa gu bɛp. Yi à kè kpɛ tsə mègù mənə mvək nè nà'a kèkurè nè. ⁷ A rì dè gu ve'ε wùriṅ bohòṅwè ṅgòkpɛ fa mòk, a dzèm ye ṅga ṅgəṅgaaṅ ṅwè nè bèboṅ na. Kàmòk aco ṅwè nəmòk dzəm ṅgòkpɛ bùu tu ṅwè nè bèboṅ mòk yo àlɛ. ⁸ Krest à kpɛ ye bohòvès ṅga a cu ntòbùu sè bɛp. Yà'a mvəsè Nwì à nitsè' dzədzəm ye bohòvès sè. ⁹ Nwii jəgè ves co bùu sè kèkurè mälisè yi bùu

nduəm Krɛst nɛ. Ye dɛ yà' nòjɔja dɛ yi nè gù li vesùwɛ̀n a kà mvwe' sɛ̀ jɛ̀jòk nè Nwì cu sɛ̀ kɛ̀ tɪ̀ŋ lok. ¹⁰ Ghà nè ves Nwì wɛ̀n ànɛ̀ ye mali ntòbɛ̀ bɛ̀bɛ̀n fana mo ye kɛ̀ tɛs fa ves ŋkɛ̀n bɛ̀ kpɛ̀ ye. Nɔ̀gà'a nè vès Nwì wɛ̀n mok ŋgɛ̀' fana anɛ̀ kɛ̀ lɛ̀ tsoŋ li gù dɛ̀ a nɛ̀ tse' lùŋ bùusɛ̀ yi cu fe'lɛ̀ ŋwəm. ¹¹ Ka yà'sɛ̀ megɛ̀. Mook sɛ̀' dɛ̀ vesùwɛ̀n sɛ̀ kwa ŋgà'a vɛ̀'ɛ̀ bɛ̀ yusɛ̀ Nwì a gù fa ves yà' ndzɛ̀ bohòTà àvès Jisòs Krɛst sɛ̀. A yi Jisòs nè yi a tɛs fa ves Nwì wɛ̀n ŋkɛ̀n nɛ̀.

Adàm à Jɛ̀ Vɛ̀ Kpɛ̀, Krɛst Jɛ̀ Vɛ̀ Ye Lùŋ

¹² Bɛ̀p à ni vɛ̀ sɛ̀ nzeŋgòn fɛ̀n bùu ŋwɛ̀ nè mò'fis fana bɛ̀p nɛ̀ soŋ jɛ̀n vɛ̀ kpɛ̀. Yà'a mvɛ̀' nè kpɛ̀ à vɛ̀ bohòndàanwɛ̀ pwe'fo' sɛ̀, bùusɛ̀ bwìŋ pwe' à gù bɛ̀p. ¹³ Nwì à sɛ̀ jɛ̀ vɛ̀ lùuk ye ŋgà bɛ̀p cu sɛ̀ nzeŋgòn anɛ̀ laŋ. Megɛ̀ dɛ̀ kaco wo taŋ dɛ̀ nè'e bɛ̀p yeŋ, ŋgà wo ka-a lùk ntònɔ̀sɛ̀ na. ¹⁴ Anɛ̀ ye-a sɛ̀ vɛ̀'nɛ̀ fana ye jɛ̀n bɛ̀ mvɛ̀k nè Adàm kɛ̀ dzeŋ bɛ̀ mvɛ̀k nè Musì mɛ̀mvɛ̀' nè lùk à ka ntòyeŋ nà'a, kpɛ̀ à sɛ̀ kogɛ̀ bwìŋ. Kpɛ̀ à sɛ̀ ko wo vɛ̀'nɛ̀, ŋgà ye-a sɛ̀ dɛ̀ wo à ka nsàp bɛ̀p nè co Adàm, nè yi à dzèeŋ tsɛ̀ ŋgì Nwì vɛ̀' nà'a gu na.

Adàm nɛ̀ yè'sɛ̀ ŋwɛ̀ nè yi tɛ̀ mɛ̀nɛ̀ tu ŋwɛ̀ nɛ̀mòk nè yi nè kɛ̀ vɛ̀ ntsɛ̀'mòk. ¹⁵ Megɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ fɛ̀fa nè Nwì ye zok bɛ̀ bɛ̀p nè Adàm à gù nɛ̀. Bùsɛ̀ ŋwɛ̀ nè mò'fis à gù bɛ̀p fana mfɛ̀n bwìŋ kpɛ̀. Megɛ̀ dɛ̀ bòvɛ̀m nè Nwì tse' ñàŋ nɛ̀ ghak cásɛ̀. Nwì a sɛ̀ bwìŋ vɛ̀'ɛ̀ wùrɪŋ, nɛ̀ niŋ fa ves bòvɛ̀m nè nje nɛ̀ ndzɛ̀ bohòŋwɛ̀ nè mò'fis, nè yi Jisòs Krɛst nɛ̀. ¹⁶ Fɛ̀fa nè Nwì nɛ̀ jɛ̀n vɛ̀ ye yusɛ̀ zok bɛ̀ bɛ̀p nè ŋwɛ̀ à gù nɛ̀. Yusɛ̀ bɛ̀p ànɛ̀ à gù

sə, à ye də Nwii sak bwìŋ fana ya ndàaŋwè pwe' gbɛ nzak. Yusè bòvèm à jə vè ye sə də, nà' à gù bwìŋ ŋgòyəəŋ mɔlisè Nwì co bùu sè wo kəkurè, ŋga ye-a sè də wo à gù bɔp kè' ŋkùuŋntèn laŋ na. ¹⁷ Njo bɔp nè ŋwè nè mò'fis à gù fana kpɛ tse' nzeŋgòn nə pwe' bùu ŋwè nè mò'fis ànə. Nwè nəmòk sè' nè mò'fis nà'a, yuye sè yi à gùu à yam càsə. Bùu yusè yi à gùu sə fana ndàaŋwè pwe' nè yi jə bòvèm Nwì, nə ye fəfa nè ŋgòye kəkurè mɔlisè Nwì wèeŋ nè kè cu ncu nè co bùu sè ghaŋ wèŋ.

¹⁸ A yà'sə də mvè'nè bɔp nè Adàm à gù nə à gù bwìŋ pwe' gbɛ nzak fana yà' ye sè' vè'nə də bèbo nè Jisòs à gù nə a fiŋ mè'rə wes bwìŋ bohònza' ènə sè' pwe', nə fa wo lùŋ. ¹⁹ Bwìŋ pwe' a bùuŋ wes ŋgàa gù bɔp bùu bɔp nè ŋwè nè mò'fis à gùu fana a sè' vè'nə də bwìŋ pwe' nə kə yəəŋ mok kəkurè bùu ŋwè nè mò'fis mòk nè yi à gù ye yusè Nwì à cèp sə.

²⁰ Bə ma nè nzak lùk ye fana lùuk sə à ni vè yàwo ya bwìŋ gɛ ghaha bɔp ghaha. Mvè'nè bwìŋ à sə gù ghaha lòbɔp mantombi fana bòvèm nè Nwì ghaha casə bwi ye sè'. ²¹ Ya ŋga yà'a ye də mvè'nè ŋàaŋ sè bɔp tse' sə à sə gù bwìŋ wo kpɛ fana bòvèm nè Nwì tse' bwìŋ ye ŋaŋ sè' ŋgògù bwìŋ wo yəəŋ kəkurè, nə kə tse' lùŋ nè nà'a nè kà mè yuk nə bohòJisòs Krest nè yi Tà àvès nə.

6

*Bɔp Ka Weŋ Sə Bàa Yi
Mok Kotse'*

1 Ye də aco a duk yè'sə ŋga'a da? Ye də a sə gu ghaha lo mali bup mantombi ya bònəm nè Nwi nè sə ghaha ye sè' à? 2 Hai' ka ve'nə yeŋ. Aco ŋwè nè yi a kpu ma nè bohòbup laŋ sə gu mali bup à? 3 Wèŋ ka riŋ də mvè'nè vesùwèŋ à bàptəsə nè buuŋ buu Jisòs wèŋ yà'a ye də ànə kpu be'lə yà'sə ves Jisòs wèŋ mvwe' mò'fis riŋ à? 4 Ye də yà' mègù co də vesùwèŋ à kpu venə wèŋ, fana wo tuuŋ be'lə ves sè' venə wèŋ ghà nè vesùwèŋ à bàptəsə nè. A yà'sə mok də mvè'nè Jisòs à lòkok mvwe' kpu bə ŋaŋ Tè' ye sə fana ye də vesùwèŋ cu yà'sə mok sè' ŋwəm. Vesùwèŋ tse' yòŋsè nè fi, ya a gi mok bə mandzè nè fi sè'.

5 A ye-a də mvè'nè yi à kpu, à kpu be'lə venə wèŋ fana ye də vesiwèeŋ nè lòkok be'lə mvwe' kpu sè' ve'nə. 6 Vesùwèŋ rì də ghà nè wo ànə tɛ'lə Jisòs Krest muntəəŋ nà'a fana nsàp nè vesùwèŋ ànə sə ye to mantombi nà'a à kpu bə nà' muntəəŋ anə. Yà' à ye ve'nə də ya wo gu bupsə gesə ŋwè nè bup nè fo'. A ve'nə də vesùwèeŋ kà ŋkwèŋ bohòbup mok sə fàk malì. 7 Busè a zinə də a ye ŋga ŋwè kpu laŋ fana bup kà ŋgəŋgəŋ yumok mok gu to fe'lə.

8 Yà' mègù mvè'nè də vesùwèŋ a kpu be'lə ves Krest fana a tse' dzədzəm sè' də a nè kè cu ŋwəm sè' venə wèŋ bəbɛ'. 9 Busè a rì də Nwi à lòkoksə Krest nè mvwe' kpu laŋ fana yi nè kà mok kpu fe'lə. Kpu ka ŋaŋ bohòyi mok tse' fe'lə. 10 Busè yi ànə kpu fana yi kpu, nè mesə bə bup kè' mò'fis, də bup kà yi mok mumsə fe'lə. Ncu ye nè yi cu nà' ŋga'a nè, yi sə cu mok ncu nè nà'a nè bohòNwi. 11 Yà'a mègù bohòwèŋ sè' bə mandzè

à nə vɛ'nə də wèɲ sə tsərə tu awèɲ co də wèɲ bɛ̀u sè wèɲ a kpɛ, nə ga'a mesə wɛɲ bɛp wèɲ laɲ. Wèɲ tsərə mok də wèɲ cu mok ncu nè Nwì co bɛ̀u Jisòs Krɛst wèɲ.

¹² Mɛ̀mvə'nè yà' nə yeè nə vɛ'nə fana kà də wèɲ me'rə bɛp ko nisə wɛɲ sə bàa yi ya ni' awèɲ sə dzəm ɲgògùhɛ bɛp duk. Wèɲ sə tsərə tse' də, ni' awèɲ sə nə kpɛ mvək momjo.

¹³ Ye də kà də wèɲ me'rə fa fuk ni' awèɲ sə mamòk co yu nè wo sə gùhɛ bɛp bə zɛɲ duk. Wèɲ gu bə ni' awèɲ sə lɛ co bɛ̀u sè wo a kpɛ laɲ, nə lokok foho və ɲwəm səmok. Wèɲ me'rə fa ni' awèɲ bohòNwì ɲgògù mègù bə zɛɲ yumok sè yà'a bəbɔɲ. ¹⁴ Bɛp kà wɛɲ sə bàa yi mok kotse'. A ye vɛ'nə bɛ̀usè lùk ka wɛɲ yi tse', tse' wɛɲ bòvəm Nwì nə.

Fa Ni' Awèɲ Co ɲkwèɲ NgòSə Gù Bòɲ

¹⁵ Bum yè'sə sə tsè' yè'sə ɲga'a da? Yà' sə tsè' yè'sə mok də, bɛ̀usè lùk ka ves yi tse', də a cu mok ncu bòvəm Nwì àlɛ, aco a sə gu bɛp mok ntɛɲ à? Hai', ka vɛ'nə yeɲ. ¹⁶ Wèɲ ka riɲ də a ye-a ɲga wù mè'rə fa ni' yòbohòɲwə nəmòk də wu sə yuk duk ye, ye də wu yà'a mok ɲkwèɲ ye riɲ à? A ye-a də wèɲ ɲkwèɲ bohòbɛp ye də anè kè tesə fo' kpɛ. Bɛ̀u sè wo sə yuk yàwo Nwì fana anè kè tesə də wo bɛ̀u sè wo kəkùrè m̀lìsè Nwì. ¹⁷ Vesùwèɲ kwasə Nwì. Busə wèɲ ànə ye to ɲkwèɲ bohòbɛp fana wo yə'rə fa wɛɲ bum sè zìnə sə, wèɲ sə bɛ' lòbum yè'sə bə ntɛ̀um awèɲ pwe'fo'. ¹⁸ Wo a fiɲ mè'rə fis wɛɲ ndzə

bohòbɔp laŋ fana ye də wɛŋ ye mok co ŋkwɛŋ bə mandzə nɛ ŋgògù bəboŋ. ¹⁹ Mù sɛ cɛp, nɛ sɛ kum bə bum sɛ a yəgə yà' nùumbu pwe' də ya wɛɛŋ rɛɛŋ bə zɛŋ, bùusɛ bum yè'sə gɔ bohòwɛŋ ŋgòrɛɛŋ yà'. A ye to mantombì fa' wɛŋ me'rə fa wes ni' awɛŋ bohòbum sɛ yà' ka rərəŋ yeŋ, nɛ sɛ fak fàak ŋkùì' fana bɔp sɛ ghaha lo mantombì. Ye də nɛ ŋga'a nɛ'e, wɛɛŋ fa ni' awɛŋ sɛ mok ŋgògù bəboŋ ya wɛɛŋ sɛ ye bùu sɛ rərəŋ.

²⁰ Wɛŋ ànə ye to ŋkwɛŋ bohòbɔp, ŋgògù bəboŋ à ka fàk bohòwɛŋ tse' fuk. ²¹ Swe'e sɛ wɛŋ à tse' bə bum sɛ wɛŋ à gù yà' fana marè'tu sɛ ko weŋ ŋga'a bə zɛŋ yà'sə yà? Yà'a nɛ kè lè mègù bə kpɔ. ²² Wo a fiŋ mè'rə fis weŋ ndzə bohòbɔp mok laŋ, wɛŋ a bùuŋ ŋga'a mok ŋkwɛɛŋ sɛ Nwì. Swe'e yà'sə yàwo də wɛɛŋ mok bùu sɛ rərəŋ fana yà'a nɛ kè lè yàwo də wɛɛŋ nɛ tse' lùŋ nɛ nà'a nɛ kà mè yuk nɛ. ²³ Ləlàk nɛ ŋwèe tse' nà' bohòbɔp, a kpɔ. Megu də fəfa nɛ Nwii ye lùŋ nɛ nà'a nɛ kà mè nɛ. Vesùwɛŋ tse' lùŋ ènə ndzə bohòTà àvès Jisòs Krest.

7

Lùk Tse' Mègù Fàk Bohòŋwè Nè Yi Cu Nwɔm

¹ Bwema am wɛŋ, mù də wɛŋ rì tse' bə nzak lùk vɛ'ɛ bəboŋni, də lùuk sɛ tse' mègù fàk bohòŋwè ŋga yi cu ntòŋwəm; ka vɛ'nə yeŋ à?

² A fuhɔ ja'a na yà' bə nzak gù è. A ye-a ŋga ŋwàŋwè lògù fana lùk kotse' yi, də mvə'nə ndu ye cu ŋwəm fana yi nɛ sɛ cum megu bə nà'. A ye-a ŋga ndu ye nɛ kpɔ fana ye də lùuk sɛ kà yi mok kotse' fe'lè. ³ Ye də a ye-a ŋga ŋwà ànə lò-a

bohòŋwè mòk nè zok ŋga ndu ye nè cu ntòfo' fana wo nè duk də yi sə ko nto. A ye-a ŋga ndu ye nè kpɛ laŋ fana ye də lùk kà yi mok ko. Yi lò-a, nè kə jəŋ fe'lə ndu mòk ye də yi ka nto ko.

⁴ Bwema am wèŋ, yà' mègù bohòwèŋ bə nzak lùk sè' vɛ'nə. Lùk ka wəŋ kotse' bùsè wèŋ a kpɛ wəŋ Jisòs Krɛst wèŋ laŋ. A yà'sə ŋga'a də, wèŋ tse' mok ndu nè fi nè yi Jisos Krɛst, nè Nwì a lòkoksə yi mwwe' kpɛ də ya vesùwèŋ zəm nto'o sè yà' tse' fàk bohòNwì. ⁵ Ghà nè vesùwèŋ à sə cu to ntòncu nè ni' avèes dzəmgè nà'a fana lùk sè à sə fimsə mis də a sə gɛ bum sè vesùwèŋ à sə gù yà'sə, fana yà' sə zəm nto'o sè a kpɛ. ⁶ Ŋga'a fana, wo a fiŋ mè'rə fis ves bohòlùk sè mok laŋ. Vesùwèŋ a kpɛ laŋ fana yusè yà' à sə koho tse'gè ves mantombì fa' sə ka ŋga'a mok yəŋ. Kà də a sə fak bohòNwì bə mandzè nè zəm nè lùk à sə tse' nà' yi nà'a mok duk. A sə fàk bohòyi mok bə mandzè nè fi nè Yòŋsè Nwì sə nìtsè' fa ves nà' mok yi.

Lùk Ye Ŋkuŋ Fana Bɛp Yəəŋ

⁷ Ye də a sə cèp yè'sə də yà? A cèp yè'sə də lùk sè yusè bɛp à? Hai' yà' ka vɛ'nə yəŋ lok fuk. Yusè mù sə duk sə də, lùk a gù mɛ yi ŋkuŋ mù rì bɛp. Lùk à ka-a də yi duk də, <<Kà yu ŋwè mòk wa>> duk, bwèrɛ də mù à ka də ŋgòwa yu ŋwè mòok bɛp riŋ. ⁸ Ncèp ànə à gù yi ŋkuŋ fana bɛp tse' ŋga'a mandzè nè ŋgògù mɛ, mù sə wəŋ kɛ'ca bum bwìŋ nduk, nduk. A ye-a də lùk bùè, ye də bɛp kpɛ sè laŋ. ⁹ Mvèk mòk à ye to nè mù à sə cu yu am co lùk bùè. Mù ànə gəŋ də mɛ

riŋ nga'a kə lùuk sè Nwì sə fana bup lokok, mù kpu. ¹⁰ Lùuk sè Nwì à fa yà' də ya bwìŋ tse' lùŋ bə zeŋ sə à jə vè fa mu yàm-e kə kpu. ¹¹ Bup à cà ndzənə lùuk sə, nə borə mu, mù gù bup. Yà'a mvè'nè bup à jə vè fa mu kpu sə. ¹² A zìnə də lùuk sə rərəŋ, nə ye yusè yà' sə cèp sə pwe'fo' sè' rərəŋ anə. Yà'a rərəŋ nə ye bəboŋ sè'.

¹³ A yè'sə də yumok sè yà'a bəboŋ a jə vè fa mu kpu à? Hai', à ka kpu lùk jə və, à jə vè yi bup. Bup à jə vè kpu nə ma nè ndzə mvwe' lùuk sè yà' à ye yusè bəboŋ sə. Yè'sə à ye ve'nə də ya vesùwèŋ ye riŋ tsə'rə yu nè wo to yi də bup nə. Yà'a mvəsè lùuk Nwì a nìtsè' yà' jəja mvè'nè bup, bup ve'ε wùriŋ nə casə sə.

Mvəsè Nwèè Lùgè Bə Bup

¹⁴ A rì də lùuk sə yàwo yumok sè ma nè bohòyòŋsə fana mù ye megu yàm ŋwè nè mu kà duk Nwì yukgè, nè bup kohotse' mu yi. ¹⁵ Mù ka nsàp ncu nè mù cu riŋ, būsè mu kà yusè mù dzəm də mu gu sə gùgè. Yà' sə kə tesə megu də mù sə gù mègù yusè mù sə bèn də mu kà yà' gù sə. ¹⁶ A ye-a də mù sə gù bup, nga mù sə dzəm sə ntùù mù ŋgògù ɛ bəboŋ fana mù rì də lùuk yusè bəboŋ. ¹⁷ Fana ye də, sə kà bup yà'sə mok mù gù, sə gù yà'sə mok bup nè yi cu ndzə ni'ì mù nə. ¹⁸ Būsè mù rì də yumok sè bəboŋ ka ndzə ni'ì mù nè mu ŋwè wà ènə yeŋ. A ve'nə būsè mù dzəm ŋgògù yusè yà'a bəboŋ laŋ, nə kà yà' gù to. ¹⁹ Mu kà yusè bəboŋ sè mù dzəm ŋgògù sə gùgè. Mù sə gu nga'a kə bum sè bup sè mù ka dzəm ŋgògù yà' dzəm sə. ²⁰ Fana a ye-a nga

mù sè gù bum sè mù sè kà dzəm də mu gu yà' dzəm sè fana, ye də sè kà yà' yà'sə mok mù gù. Sə gù yà' bəp nè yi cu ndzə ni'ì mù nə.

²¹ Fana mù yə də yà'a mvè'nè bum bùuŋgè, də mù sè dzəm ŋgògù bəboŋ, bəp sə noon kok megu sè' fo'. ²² Mù sè dzəm ŋgòbɛ' lólùuk sè Nwì sə, sə ntùù mù; ²³ fana yumok cum mali bohòmù anə sè' sè yà' sè lù bə lùuk sè ŋkərè àm sə dzəm də yà'a bəboŋ sə. Yà' sə kotse' mu, nə sə gu mu ŋgòye mali ŋkwèŋ bohòbəp nè yi cu ndzə ni'ì mù nə. ²⁴ Yè'sə yà vɛ'nə ŋkərè bisə mu ε. Aco kə fis gəsə mu sə mvwe' nsàp ni' nè nà' sə sè jə lòmù mvwe' kpɛ ènə ndà pip. ²⁵ A kwasə Nwì bùusè yi a caŋsə gəsə vesùwèŋ fo' ndzə bohòTà àvès Jisòs Krɛst.

Ŋgòlèsə bə zɛŋ fana mù yàm bə tu àm, mù sə fàk bohòlùuk sè Nwì bə ŋkərè àm, nə sə fàk mok bohòlùuk bəp bə ŋgùpni' àm.

8

Aco A Cum Ncu Nè Kəkərè Bə Nàaŋ Yòŋsè Nè Nwì

¹ Ye də a yà'sə mok də bùu sè wo a be'lə bə Krɛst wèŋ ka bo mok sənə nzak tse'. ² Bùsè mù cu yàm mok ndzə bohòyòŋsè nè yi gùgè bwìŋ ŋgòcu ŋwəm ghà nè wo be'lə bə Jisòs nà'a. Nà' fis me'rə mu sə bàa bəp nə ye kpɛ wèŋ laŋ. ³ Lùuk sè Nwì à fa sè yà' ànə ka ŋgòghak to bəp yeŋ, bùusè ni' ŋwè ka nàŋ tse'. Ye də Nwì a gù yusè kaco lùk gu to yà' yeŋ. Yi tumsə və mo ye, də wo dzə nà' bə ŋgùpni' co ni' yàvès sè bə bəp yè'e, də ya nà'a ghak fa ves nàaŋ bəp

sə. ⁴ Nwì à gù vɛ'nə də ya vesùwèŋ sè a cugè bə ɲàaŋ yòŋsè nə, sè a ka bə ɲàaŋ ɲwè wà cum yè'e, a sə ɣu bum kəkərè bə mandzè nè lùk sə dzəm nə. ⁵ Bùu sè wo ɣùgè bum yàwo mvè'nè ɲgùpni' sə dzəm wèŋ tsərə mègù sè' bum sè ma nè ɲgùpni' anə. Bùu sè wo ɣùgè yàwo yusè yòŋsè nə sə dzəm zɛŋ sə fana wo sə tsərə yàwo sè' bum sè ma nè yòŋsè nə. ⁶ Ƴwè nè yi tsərə mègù bum sè ma nè ɲgùpni' fana anè kè tesə fo' kpɛ. Ƴwè nè yi sə tsərə ye bum sè ma nè yòŋsèə nè kè tse' ye sə lùŋ, nə ye fifi. ⁷ A ye-a ɲga ɲwè sə tsərə mègù bum sè yà'a ma nè ɲgùpni' fana kaco ɲgèŋgàŋ ye to fuk ɲge' bə Nwì yeŋ bùusè yi sə kà lùuk Nwì sə nòŋsè, nə ye sè' də kaco yi be' to yà' yeŋ. ⁸ Kaco bùu sè wo cu ncu nè ɲgùpni' awo sə dzəm ɣu to Nwì yi kwa yeŋ.

⁹ Mègù də wèŋ sə kà yàwèŋ yusè ɲgùpni' sə dzəm sə ɣù. A ye-a də Yòŋsè Nwì nə cu sə ntùù wèŋ zinə, fana wèŋ sə ɣu yàwèŋ yusè yòŋsè sə dzəm sə. A ye-a ɲga ɲwè nəmòk ka yòŋsè nè Krèst tse' fana ye də ɲgèŋgàŋ ka ɲwèə Krèst nə sè' yeŋ. ¹⁰ Ye sè' də a ye-a ɲga Jisòs Krèst cu sə ntùù wù fana ye də wù cu ɲwəm bùusè yi a gù wu ɲgòye kəkərè mälisè Nwì; ɲga a ye-a sè də wèŋ sə kpɛ mali bə ɲgùpni' awèŋ bùu bɔp awèŋ na. ¹¹ Yusəmok cu sè' də, a ye-a ɲga Yòŋsè Nwì nè yi à lòkoksə Jisòs mvwe' kpɛ nà'a cu sə ntùù wèŋ fana Nwì nè yi à lòkoksə Jisòs Krèst mvwe' kpɛ nə, nə ɣu ni' awèŋ sè yà' kpɛ laŋ sə luŋ foho və sèmok. Yi nə ɣu vɛ'nə bə mandzè nè də yòŋsè ye nə cu sə ntùù wèŋ.

¹² Vesùwèŋ tse' yusəmok sè a nə ɣu tsoŋ yà'

bwema am wèŋ-a. Kà də vesùwèŋ sə ɣu yusè ŋɔ̀pni' sə dzəm yà' duk. ¹³ Busè a ye-a ŋga wèŋ cu, nə sə ɣu yusè ni' awèŋ sə dzəm zeŋ fana ye də wèŋ nə kpɛ. Yà' ye sè' də a ye-a ŋga wèŋ zə gesə fàak ŋɔ̀pni' sə bə ɲaaŋ Yòŋsè Nwì fana ye də wèŋ nə cum ɲwəm. ¹⁴ Bùu sè wo be'gè mandzè yusè Yòŋsè Nwì sə tsè' wo fana ye də wo bwe Nwì. ¹⁵ Yòŋsè nè wèŋ a jə nà' bohòNwì nə a ka weŋ ɲkwèŋ də ya wèŋ sə tse' wuə bùsə. Nà' tse' ɲgògù weŋ ɲgòye bwe sè Nwì. Ye də yi ɣu ves ɲgòrì ɲgòcèp to bohòNwì, nə sə to yi də Pàpa, Tè'. ¹⁶ Yà'a mvwe' sè Yòŋsè Nwì nə ɣùgè ves ɲgòrìŋtse' sə ntùù vès pap də a bwe Nwì sə. ¹⁷ A ye-a də vesùwèŋ bwe ye fana ye də vesùwèŋ nə kə tse' bum sè yi a nòŋsə fa bùu ye wèŋ sə sè'. Yà' ye sè' də vesùwèŋ nə kə tse' bum yè'sə ves Krest wèŋ bəbɛ'. A ye-a ŋga vesùwèŋ sə yə ɲgə' venə wèŋ bəbɛ' fana a nè kè cu be'lə mvwe' sè kəkuk sè ye sə sè' bəbɛ' anə.

Bum Nè Kə Ye Kəkurè BohòBùu Sè Wo Dzəm Nwì

¹⁸ Mù rì yàm də ɲgə' nè vesùwèŋ sə yə ɲga'a nè'e, kaco wo fuhɛ to nà' bə nsàp kəkuk nè nà'a nè kè ye ntsə'mòk bohòvès nə yeŋ. ¹⁹ Nzeŋgòn nè Nwì à ɣù nə bə bum sè yà'a ca sə pwe'fo' sə kùk tse', nə kà lis càp ɲgòyə nùmbu ànə nè Nwì nè fis vè bwe ye wèŋ jəja nə. ²⁰ Nwì a ɣù fəsə lònzeŋgòn nə maŋkwèŋ, nà' kà fàak ye sə dak mok tse' fe'lè. Nzeŋgòn nə bə bum sè ca sə pwe'fo' à ka wo də a ye ve'nə dzəm, Nwì à ɣù yi də yà'a ye ve'nə. Nwì nə à sə kùk gèsə lòmantombì, ²¹ bə nùmbu nè bum sè yi à ɣù sə

pwe' nè tesə sə mvwe' ncu nè wo nè kè bup cà wà nə. Ya nga nze nə tesə ve'nə fana, nà' yəəŋ mok bə bəon sè bwe Nwì sə. ²² Vesùwèŋ rì də nzeŋgòŋ nə bə bum sè Nwì à gù ca sə pwe'fo' sə wa furə fis, nə sə ye ŋgə' co ŋwàŋwè nè yì sə ghà mwe ve'ε tètè kə wes ntinə. ²³ Sə kà nze nə yìyi wa mègù, vesùwèŋ sè Nwì a fa ves yòŋsè nè nje nə co ŋgwì yumòk nè nà' yèto də yumòk cu ŋgòvəə, a sə wa sè' ve'nə. Vesùwèŋ sə tək nùmbu nè Nwì nè kè fis tes ves jəja co bwe ye, nə fiŋ me'rə fa ves ŋgùupni' avès də ya nga yà'a kà bì. ²⁴ Ghà nè vesùwèŋ ànə dzəm, nə tse' lùŋ ntèŋ fana, a ye ŋgònaaŋ tu bə bum yè'sə. Yusè wù yə-a yà' mälisè laŋ fana ye də wù kà tu bə zeŋ mok naaŋ, būsè a ndà nè yì yə-a yumok laŋ, yì sə naaŋ fe'lə tu səmok ε? ²⁵ A ye-a nga vesùwèŋ sə naaŋ tu avès bə yumok sè a ka yà' ntòye fana, a cu ŋgòtək ve'nə, yà' rɛɛŋ də a sə ko rì ntəm.

²⁶ A sè' də Yòŋsè nè Nwì nə sə tesə vesùwèŋ sè a jì ŋàŋ yè'sə. Busè a ka mvə'nè aco a leŋ riŋ Nwì bəbəon riŋ fana Yòŋsè nə sə leŋ fa ves nsàp nè bə jòn, bə mandzè nè anə ye-a vès a kà cèp to. ²⁷ Nwì nè yì rì ntəm bwìŋ pwe' nə, yì rì yusè yòŋsè nə sə tsərə sə sè', būsè yì sə leŋ fa bùu Nwì wèŋ bə bum sè Nwì sə dzəm sə.

²⁸ Vesùwèŋ rì sè' də yusè yà' kè tsèŋ-a ŋwè pwe' fana Nwì sə fàk bə zeŋ yì ŋgògù yusè yà'a nə ye bəbəon bohòbùu sè yà' dzəm yì wèŋ; bùu yà'sə sè yì a to fis wo mvə'nè yì ànə dzəm kok sə ntùu yì də yà'a nè ye ve'nə sə. ²⁹ Bùu yà'sə sè yì ànə riŋ wo, yì duk də yà'wèŋ nè bùuŋ co

mo ye, ya nga mo ye nə ye motu bohòbwema sè wo ηkùuη sə. ³⁰ Bùu sè yi ànə duk də yà'wèeη bùu sè ye sə fana yi to yà'wèη. Yi ànə to wo fana yi gù yà' ηgòye yəyərè m̀lìsè yi. Yi ànə gù wes wo yəyərè anə fana yi fa yà'wèη mvwe' ncum sè ghaη sè bəboη.

Yusè Aco Yà' Ghak Vees
Yè'sə Yà'?

³¹ Yumok cu fe'lə sè aco a cep ηkuη à? A ye-a də Nwì tə ma nə njàvès, ye də ηwè nə aco yi ghak ves ye ndà? ³² Nwì à ka də mo ye kà ηgə' yə dzeen, fana yi fis fa nà' bùu vès. Ye də yumòk ka nə aco yi dzeen də yi nə kà ves nà' fa mok cum fe'lə. ³³ Nwè nə aco yi lap bùu Nwì wèη bə nzak yè'sə ndà? Nwì a gù ves yi də vès mok yəyərè. ³⁴ Ye də ηwè nə aco yi muk cù də vès gbà nzak yè'sə ndà? Jisòs Krest bə tu ye à kpə bohòvès, nə lokok səmok. Yi cu nga'a bo ma mà'a Nwì, nə sə lèη fa ves. ³⁵ Aco yumok gapsə vesùwèη bə dzədzəm nə Krest tse' nà' bohòvesùwèη ènə à? Yumok co ηgə', bə jijipsè nga wo sə yak ves bùu yi, njè, jì cək, kè nga wo sə tùksə ves, kè wo də wo gbə' ves bə fèk. A mègù-a sè bum yè'sə aco yà' gapsə ves à? ³⁶ Yà' mègù mv'è'nè wo à còm yà' ndzənə ηwàk Nwì də,

<<Wo sə zə ves nùumbu pwe' bùu wù.

Wo sə gù megu ves co nsùngaη sè wo sə jə lòwo ηgòkè sùə wo sùə.>>

³⁷ Bə bum yè'sə pwe', vès a ghak yà' bə nàaη Krest nə yi dzəm vès nə. ³⁸ Mù rì tse' pap də kaco yumok gapsə fis ves bə dzədzəm ye nə yeη. A dzəm ye kpə kè lùη, kè masinjàa Nwì m̀bu

bə tu awo, nə ye nsàp yòŋsè mòk nè yi tse' nàŋ mbwa pwe', kaco yà' gapsə ves yeŋ. ³⁹ A dzəm ye yumòk nè nà' cu kè nè nà' ka ntòvə, a dzəm ye ma mɛbu bə sə nze pwe'. A dzəm ye yumòk nè Nwì a gù nà' pwe', mù ka yàm yumòk nè aco nà' gapsə fuk ves bə dzədzəm nè Nwì a nìtsè' fa ves nà' ndzə bohòJisòs Krəst nè yi Tà àvès ènə ye.

9

Bum Sə Nwì A Fa Bùu Izùre Wèŋ

¹ Yusè mù sə də mɛ cep yè'e ka nàhà jap yeŋ. Mù sə cèp zìnə co ŋwəə Jisòs Krəst. Ntəm àm nè Yòŋsè nè Rəreŋ nə tse' nà' yi nə, ² sə rì də a zìnə. A zìnə də manziŋ sə ko mɛ ve'ε wùriŋ, ntəm sə yaan mɛ sè' nsàp nè co kà teŋsə fuk, ³ njo bùu lak am bùu Jus wèŋ, sè wo ka Krəst dzəm. Wo sè wo bwema am sè vesiwèeŋ njàŋ. A ye-a də Nwì to fa mɛ ndò, nə cok fis gesə mɛ ndzə bohòKrəst, yà' tesə bùu am yè'sə wèŋ fana boŋ ghak mɛ le ve'nə. ⁴ Wo bwe Izùre, yi à jə wo də yà'a bwe ye, yi à sə ye bə yà'wèŋ bə nàaŋ ye, yi ànə zù rùk sè' bə yà'wèŋ, yi fa yà' làuk ye, yi niŋtsok fa wo mvè'nè yà'a nə sə kuksə yi fana yi kàk fa wo bum mok sè'. ⁵ Wo ŋgwì bù nè wo à tesə bohòtácici avès wèŋ. Krəst bə tu ye, nè wo à dzə yi sə nzeŋgòŋ feŋ nə, yi sè' ŋwə lak àwo. Yi Krəst nə, yi Nwì nè yi ghak bum pwe', vesùwèeŋ kuksə yi nə kà teŋsə yuk. Yà'a ye ve'nə.

Yusè Nwì A Kàk, A Ka Wà Ca

⁶ Mvè'nè mù də ntum sə yaan mu bùusè bùu Izùre wèŋ à dzèen yusè Nwì à kà' sə ve'nə, mù sə kà yè'sə də yusè Nwì à kàk sə a cà wà duk. Ka də ɲwə Izùre nè fòpwe' ɲgwì bù Izùre anə pap yeŋ. ⁷ Yà'a sè' ve'nə də ɲgwì bù Abràham wèŋ ka pwe' bwe Abràham sè pap sè' yeŋ. Nwì à duk fa Abràham nə də, <<Bwe sè mu nə gu wo nonşə liŋ yòsə, a bwe sè bohòmo yòAzik.>> ⁸ Yè'sə sə nitsè' də bwe sè Abràham à dzə sə, wo ka lòon fo' bwe Nwì yeŋ. Bwe ye sə mègù sè wo dzə wo mvè'nè Nwì à kà' Abràham nə ɲkuŋ fana wo taŋ wo co bwe Abràham sè zinə sə. ⁹ Mvè'nè Nwì ànə kàk Abràham nə fana yi à duk fa nà' də, <<Mvèək nə kùrə mù foho və, fana Sàra nə dzə mwe.>>

¹⁰ Ka nà'nə megu. Mòok sè' də ghà nè Azik ànə kuk fana ɲgwe ye Rèbekà dzə fa yi bwe fəs. ¹¹⁻¹² Ghà nè bwe yè'sə à cu ntòndzə vèə, ɲga wo ka yumok bap kè bèbon àlɛ ntògu, Nwì duk fa ma awo nə duk də, <<Mo nè tu nə, nə fak bohònè ma ɲkwèŋ.>> Nwì ànə gu yè'sə ɲga yà'a yəəŋ jəja də a kokgè sə vèə yi ɲkuŋ yi cok fis mo nje nè yi dzəm. Yà'a bəyi fana yi to ndàanwè nè yi dzəm, ka də tse'ɲga a ɲwə nè yi gù yumok ɲkuŋ yeŋ. ¹³ Yà' mègù mvè'nè wo à còm yà' ndzənə ɲwàk Nwì sə də, <<Mù dzəm Jakòp, nə beŋ Esò.>>

Nwì Gùgè Yuye Mvè'nè Yi Dzəm

¹⁴ A yè'sə də Nwì gùgè bum ye bə mandzè nè nà' ka rərəŋ yeŋ à? Hai' yà' ka ve'nə yeŋ. ¹⁵ Yi ànə duk fa Musì fa' də,

<<Mɛ nə koksə manziŋ bohòŋwè nè mà dzəm mà.

Mɛ nə niŋtsok fa gùbòn njàm nə bohòŋwè nè mà dzəm sè' mà.>>

¹⁶ Yà'a yè'sə jəja də Nwii dzəmgè ŋgògù yuye fana yà' kà bùusè də yi gù vɛ'nə bùusè bwiiŋ dzəm vɛ'nə kènə də bùusè bwiiŋ gùgè vɛ'nə sè' ye. Yi gùgè yà' bùu manziŋ nè nje sə vèə yi.

¹⁷ Yà' cu ndzənə ŋwàk Nwì sè' də,

<<Mù a koksə wùu Feròŋkum ya mɛ niŋ fa bwiiŋ ñàaŋ am sə mətuhù wù,

Ya liŋ am sə nə yuhu bə nzeŋgòn nə pwe'.>>

¹⁸ Ye də yà' nòjəja də Nwii koksəgè manziŋ nje bohòŋwè nè yi dzəm yi, nə gəŋsə fa tu bohòŋwè nè bòi də yi gɛ nà' vɛ'nə.

¹⁹ Kàmòk aco ŋwè nəmòk fek duk də, <<Aco Nwì beŋ ŋwè ŋga'a va, ŋga a ye-a də ŋwèe gù mэгù yusè Nwì gù ŋgèŋgàŋ yi ŋkuŋ yi gɛ yà' na.>> ²⁰ Ŋwè nè wà, wù jə cù fòŋkuŋ nə sə fek Nwì yumok ε? Aco kùŋ fek to ŋwè nè nà' bom yi nə də, <<Wù bom mɛ vɛ'ε bùu yàε à?>> ²¹ Ŋgà bom kùŋ tse' ñàŋ bə mbom sè' yi sə bom kùŋ bə zeŋ sə yi. Aco yi jəŋ mbom, nə bom kùŋ bə zeŋ ba. Kùŋ mòk ye nè co wo kà nà' nduk fis, mòk ye ye nè wo sə fis, nə gɛ bum bə zeŋ ghà nè fòlòŋ.

²² A ye də Nwì ànə dzəm ŋgònitsè' jèjòk nè nje nə ya bwiiŋ ye ñàaŋ ye sə, fana yi ko bwi ntum bə bùu sè' wo jòksə yi ntum sè' yi nə gɛ bupsə wo ntsə'mòk sə. ²³ Yi à gù vɛ'nə bùusè yi à dzəm ŋgònitsè' nsàp mangəŋgəŋ ñàŋ nè yi tse' nə mətuhù bùu mok sè' yi à koksə manziŋ bohòyà' sə. Yi ànə fuhɛ nonjə də bùu yè'sə

wèŋ nè kè tse' kèkuk nè nje nè. ²⁴ Bùu sè yi à fàhu nònşə sə, a vès. Yi a ka vesùwèŋ mɔŋgorè bùu Jus wèŋ to fis jəŋ megu, yi a to fis jə ves mɔŋgorè bù lakmvum wèŋ sè'. ²⁵ Nwì à cèp fana wo com yà' ndzənə ŋwàk Hosiyà sè' mvèk ànə də,

<<Bùu sè wo ànə ka bùu yàm yeŋ sə, mu nè to wo mok də, bùu am.

Lak sè mù à sə kà wo dzəmgè sə, mu nè to wo mok də, Bùu am sè mù dzəm wo.

²⁶ Mvwe' sè wo à duk fa wo fo' də, <Wèŋ ka bùu am yeŋ,>

Yà'a sè' mvwe' sè wo nè duk fəsə fa wo sèmok də,

<Wèŋ bwe Nwì nè yi cu ŋwəm nə.> >>

²⁷ Izayà nè yi à ye ŋgà tsòhòbum Nwì nè à wa fa bùu Izùre wèŋ sə də,

<<A ye-a sè də bùu Izùre sə wèŋ yam ve'ε co ŋgwansaa sè sə ŋgə ndzəp,

Fana bùu sè wo nè tse' lùŋ fo' mègù momjo wà.

²⁸ Tàa nè kà mvèk càsè.

Yi nè və ŋgòkè sak mèsə nzak ye bə nzeŋgòn nə.>>

²⁹ Izayà nè ànə cep mok sè' də,

<<Ànə ye-a də Tà nè yi tse' nze yi nè à ka ves bwe mok bwes nonşə fa,

Bwère də vès à lè co lak Sodòm nè ye sè' co lak Gòmora.>>

³⁰ A yè'sə ŋga'a da? Yusə duk də, bù lakmvum wèŋ a yəəŋ mälisè Nwì mok co wo kèkurè, ŋga ye-a sè də wo à sə kà mandzè ŋgòye kèkurè anə sə làpgè na. Wo à bùuŋ kèkurè ŋga wo fa ntum awo bohòKrest. ³¹ Bùu Izùre wèŋ à sə be' yàwo

mandzè lùk dè wo nè kə ye kəkùrè bùu zèŋ fana wo gbù lè̄m bə lùuk sə. ³² Wo à gbù bùu yà? Wo à gbù bùusè wo à sə naan̄ tu yàwo bə fàak awo sè wo à sə gùu sə, kà bə dzədzəm bohòKrest ye. Anə geŋ wo kə lù'rə gbù mùm̄vwe' lis ³³ nè wo à còm bə zèŋ ndzənə ɲwàk Nwì də,
 <<Wèeŋ yeè, mù tam nòn̄sə lis* m̄vwe' lak Zayòn
 nè bwìŋ nè lù'rə gbù bə zèŋ.
 Bwìŋ nè lù'rə gbù fo',
 megu kə də ɲwè nè yi dzəm-a bohònà' fana kaco
 lis ènə fa yi marè'tu yeŋ.>>

10

Mvè'nè Bwe Izùre A Jàm Mandzè

¹ Bwema am wèŋ, mù sə dzəm vɛ'ɛ bə ntum àm pwe'fo' dè bùu am, bùu Izùre wèeŋ tse' lùŋ. Mù sə lèŋ Nwì bə zèŋ sè' wùriŋ. ² Mù rì zìnə də wo tse' ntum bə ma nè Nwì wùriŋ, megu də wo kà bə zìnə nè nà' cu ca nè rɛɛŋ. ³ Wo ka m̄vè'nè Nwìi gùgè ɲwè ɲgòye kəkùrè m̄lisè yi sə co yumok jəŋ fana wo lap mandzè ɲjàwo ɲgòye kəkùrè m̄lisè Nwì anə. Yà'a m̄vəsè wo à bɛŋ mandzè Nwì sə. ⁴ Ghà nè Krest ànə və fana fàak sè lùk sə me yàwo sə, fana yà' ye mok də ɲwè nè yi tse'-a dzədzəm fana ɲgèŋgàn ye kəkùrè m̄lisè Nwì.

⁵ Musi ànə com yumok bə nzak lùuk sə dək də, <<A ye-a ɲga ɲwè nòn̄sə wes lùuk sə pwe' nè pwe' àlɛ, ye də ɲgèŋgàn tse' lùŋ bùu zèŋ sè'.>> ⁶ Bə nzak nè ɲgòye kəkùrè ɲga ɲwè fa

* **9:33** 9:33 Lis ènə Jisos Krest.

ntum ye bohòNwì nà'a ye də, <<Kà də ɲwèe sə mərə sə ntùù yi də, <A nə lo mɔbu anə ndà? > duk.>> Yà'sə də wù sə tsəm ɲgòkè jə tsoŋ və Krɛst nə sə nze də yi tɛsə wu. ⁷ Mok ye sè' də, <<Kà də ɲwèe sə tsərə sə ntùù yi də, <Anə tsoŋ lo sə mvwe' nzenɣòn bə kpəkɾɛ ndà,> >> də ya wo jəŋ kok və Krɛst ca sè' duk. ⁸ Nwàk Nwì sə cèp da? Nà' sə cèp də, <<Ncèp nə nà' kɛəp weŋ nè' co wèŋ yuk, nà'a kè cùhu wèŋ nə ye sə ntùù wèŋ sè'.>> A ncèp nè vès sə tsòho fa weŋ də wèŋ fa ntum bohòJisòs nà'a. ⁹ Busè a ye-a ɲga ɲwè cèp fis kè cùhu yi də Jisòs nə yi Tà, nə dzəm sə ntùù yi sè' zìnə də Nwì à lòkoksə nà' mvwe' kɾɛ fana ɲwè ànə tse' lùŋ. ¹⁰ Nwèe dzəmgè sə ntùù yi fana Nwì jəŋ yi də yi yəyərə, yi cèp fis kè cùhu yi fana yi tse' lùŋ. ¹¹ Nwàk Nwì sə cèp də, <<Nwè nè yi dzəm-a bohònà' fana, kaco yi maha wà.>> ¹² Yà' ka zok bohòɲwè nè yi ɲwèə Jus bə nè yi ɲwè lakmvum yeŋ. Nwii Tà bohòwo yi pwe' yəyərə. Yi sègè ndàaɲwè pwe' ɲkɛəŋntèn, nè nà' lɛŋ tətɛsè bohòyi. ¹³ Wo a còm yà' ndzənə ɲwàk Nwì də, <<A ye-a sè ndà nè yi to liŋ Tà sə fana ɲgèŋgàaŋ nə tse' lùŋ.>>

¹⁴ Aco bwìŋ to ɲwè nəmòk də nà'a kə tɛsə wo yè'sə va, ɲga a ye-a də wo ka bohòyi ntòdzəm ɛ? Yà' ye sè' də aco bwìŋ dzəm bohòɲwè mòk yè'sə va ɲga wo ka yumok bə liŋ ye sə yuk yuk ɛ? Aco wo yuk va sè', ɲga wo ka-a ɲwè ɲgòtsòho fa wo tse' ɛ? ¹⁵ Aco ɲwè lo ɲgòkè tsòho anə va ɲga wo ka-a yi tum ɛ? Yà' mègù mvè'nè wo a còm yà' ndzənə ɲwàk Nwì yà'a də, <<Bwiiŋ lògè bə Ntirè nè Bèboŋ nə ɲgòkè tsè' fa bwìŋ fana

wo kwa bohòyà'wèŋ wùriŋ.>> 16 Megu də ka də bùu sè wo yukgə Ntirè nè Bèboŋ nə dzəm wesgə nà' pwe'fo' yeŋ. Izayà à duk bə cùu ye də, <<Tà, ɲwè nè yi a dzəm fùk ncèp àvès nə ndà? >> 17 Ye də fantəm vègè bohòŋwè ɲga yi yuk yumok, bwìŋ yu' ɲga wo sə tsòho fa wo ncèp nè Krəst nə.

18 Mù sə fek də, a yè'sə zìnə də bùu Izùre wèŋ a ka Ntirè nè Bèboŋ nə yè'e ntòyuk à? Hai', wo a yuk laŋ. Yà'a mvè'nè wo à còm yà' ndzənə ɲwàk Nwì sə də,

<<Ntirè nè masinjà nə à tse' nə a yuhu lòwes sənə nzeŋgòŋ nə pwe'fo' laŋ.

Bwìŋ a yuk ncèp nə mvwe' sè a feŋ bə feŋ bùè.>>

19 A fek-a mòk sè' də, ye də bùu Izùre wèŋ à ka yàwo bə ncèp ànə rɛɛŋ àlɛ? Hai' wo à rɛɛŋ sè laŋ. Musì ànə cep to fa' yi də Nwì à duk də,

<<Mù nə gɹ lak mok nsàp nè wèeŋ nə kək ja'a wo nə waŋ,

Də anə ye co ye vɛ'nə lɛ wèŋ.

Mù nə gɹ lak mok sè wo ləm wà,

Wèŋ kək ja'a wo ntəm yaan weŋ.>>

20 A cèp ghak gɹgɹŋ ɲgà tsòhòbum Nwì Izayà mvè'nè yi ànə cep ye də,

Nwì a cèp də,

<<Bùu sè wo a sə kà mù ləp wèŋ a yə mù laŋ.

Mù a nìŋ fa nì' àm bohòbùu sè wo a sə kà mù fe'rè.>>

21 Bohòma nè bùu Izùre wèŋ fana yi à cèp də Nwì à duk də,

<<Mù tse' fa bùu am wèŋ bo də wo və tètè nùm kə ca co,

Wo kà ɲgì nè njàm nə yuk lok.>>

11

Nwì Ka Bùu Izùre Wèṅ Swi

¹ M̄ fek mali-a wèṅ yumok sèmok. A yè'sə də Nwì a bɛṅ bùu ye wèṅ laṅ nè kè' mò'fis à? Hai', ka vɛ'nə yeṅ. M̄ bə tu am, m̄ sè' ṅwə̀ə Izùre, tàcici àvèes Abràham fana m̄ ye bə bòp lak Benjamè. ² Nwì a ka bo ye bohòbùu ye wèṅ sè yi ànə riṅ wo mantombi sè wèṅ lɛ co'rə fis. M̄ rì də wèṅ rì yusə wo à còm yà' ndzənə ṅwàk Nwì bə liṅ ṅwə̀ə nè wo to yi də Alajà nà'a laṅ. Yi à sè cèp bohòNwì bə liṅ bùu Izùre, nè sè duk də, ³ <<Tà, bùu yè'e wèṅ a zə ṅgàa tsòhòbum yo wèṅ, wo a kùəmsə màk wes kàam sè wo fagè wu satikà' fo' sè sè' pwe'. Bwehe cu mègù mok m̄m̄ nè m̄ sè kùksə wu, fana wo sè lap mandzə ṅgòzə m̄ sè'.>> ⁴ Anə geṅ Nwì duk fəsə fa yi da? Nwì à duk yi də, <<M̄ tse' malì bùu yàm fo' ncùhù sàmba, sè wo ka rùm nè wo to nà' də Baal nà'nə kùksə yu'.>>

⁵ Yà'a bohòvesùwèṅ ṅga'a yè'e sè' vɛ'nə. M̄bwes bùu Izùre mok cu nè Nwì a cok fis wo bə bònəm nè nje. ⁶ Mvè'nè yi a cok fis yà' bə bònəm nè nje nè fana yà' rɛɛṅ də yi a ka yà'wèṅ bùu yumok sè wo a gù yà' cok fis. Anə ye-a də yi a cok fis yà'wèṅ vɛ'nə bwèrɛ də kaco a to nsàp bònəm ànə də a bònəm yeṅ.

⁷ Yusə də vɛ': bùu Izùre wèṅ à ka yusə wo à sè lap sè kə tse'. A tse' mègù yà' m̄bwes bù nè Nwì ànə cok fis wo nè. Ntəm mok sè wèṅ a gu bup laṅ. ⁸ Yà' megu mvè'nè wo à còm yà' ndzənə ṅwàk Nwì yà'a də, <<Nwì a jipsə wo ṅkərè.

Kaco lis awo ye yeŋ, ntu' awo kà sè' yuk,
Tètè kə wəs ntinə yè'e.>>

⁹ Devìd à cèp ye sè' də,

<<Yusè wo sə kwa sàm bə zeŋ sə yà'a bùuŋ co
tam bohòwo.

Wo gbɛ, nə ye ŋə' bə zeŋ sè'.

¹⁰ Lis loho na wo co wo kà bum yə-è,

Wo ye-a ŋə' nè co nà' zəm tse' megu wo sə nze
nè mvèsè bwèrà.>>

¹¹ Ye də yà' sə tsè' yè'sə də Izùre à lù'rə də
ya wo gbɛ nə bisə nè mvèsè à? Hai' ka ve'nə
yeŋ lok. Bùu Izùre wèŋ gbùu fana Nwì fa bù
lakmvum wèŋ mandzè də yà'a tse' lùŋ ya bùu
Izùre wèŋ waŋ boŋsə yà'wèŋ. ¹² A ye ŋga bùu
Izùre wèŋ ànə jam mandzè nə fana nzeŋgòn nə
tse' yàwo kə mandzè ŋgòtse' swe' bùu zeŋ. Bùu
Izùre wèŋ bisə fana bù lakmvum wèŋ bùuŋ
ŋgàa ghàk. A ye ŋga bɛp àwo nə a gù Nwì
yì se bwìŋ fana anə boŋ wesə yè'sə mok nsàp
nè fòŋga wo kpəəŋ foho və-a mvwe' mandzè nè
Nwì nə ε?

Mandzè Nè Nwì Sə Lùŋsə Bù Lakmvum Wèŋ

¹³ Mù dzəm ŋgòcèp bohòwèŋ bù lakmvum
wèŋ. Nwì a tum vè mɛ co ŋgà ntum bohòwèŋ
fana mù sə jə yà' co fàak sè ghaŋ. ¹⁴ Busè
kàmòk aco mù gɛ bùu lak am bùu Izùre wèŋ
mok ŋgòwa wèŋ, nə foho və kə tse' lùŋ. ¹⁵ Ghà
nè Nwì ànə beŋ bùu Izùre wèŋ fana yà' gɛ bùu
sè sənə nzeŋgòn nə pwe' ŋgòtes ŋkèŋ bə Nwì
wèŋ mok mvwe' mò'fis. Ye də anə ye yè'sə va,
ŋga a ye-a də Nwì jə fəsə wo co bùu ye wèŋ ε?

Anə ye megu mok co də bùu sè wo à kpɹ wèn bwìŋ foho vè fe'lə laŋ.

¹⁶ A ye-a ŋga ŋwè fa to ntu' brəd nè mantombi nè bohòNwì fana ye də bwes sə pwe' sè' sè ye. A ye-a ŋga ŋgàaŋ tɹ mòok sè Nwì fana ntaŋ tɹ sə ye mali sè ye. ¹⁷ Tɹ nè bəboŋ nè wo togè nà' də Olìp nà'a à təəŋ ye sè fo', wo kə sa fis jəŋ lo ntaŋ sə, nè jəŋ ŋga'a nsàp tɹ mòk nè sə ŋgəà, nè kə lem gesə nà' ndzənə tɹ mòk nè. Wèn bù lakmvum yè'sə, ntaŋ sə wo à kə ləm gèsə yà' ləmə sə wèn. A wèn sè wèn à vè ŋgòkə tse' jə mɹŋàŋ ndzə mvwe' ŋgàaŋ tɹ Olìp nè bəboŋ nè. ¹⁸ Yà' nè yeè nè vɛ'nə fana kà də wèeŋ jəŋ ntaŋ sè yà' à ye sè tɹ nè co yà'a yusè wà duk. A ye-a də wèn sə nɛni' fana wèn sə tsərə tse' də wèn sə kà ŋgàaŋ tɹ nè wèn tesè, ŋgàaŋ tɹ nè sə tesə wəŋ yì.

¹⁹ Kàmòk aco wèn duk də wo à sà fis ntaŋ mok sə, ya ŋga vèes tse' mandzè. ²⁰ A lɛ zìnə. Wo à sà fis yà' bùusè wo à ka dzədzəm bohòKrest tse'. Wèn a bùuŋ mok ni' tɹ ànə ma mòk wèn bùu dzədzəm àwèn nè wèn tse' nè. Kà də wèeŋ sə nɛni' duk, wèeŋ sə koksə lɛ wuə. ²¹ A lònŋaŋ sè yà' ànə kuk kok yàwo bə tɹ nè nà' à ye nè, Nwì nè kà wo mè'rè. Ye də a ye-a ŋga wèn ka bohòyi dzəm, wèn tsəm də yi nè mè'rə wəŋ yàwèn à? ²² Vesùwèn yə də Nwìi mamòk ŋwè nè yi bònwè vɛ'ɛ wùriŋ, yi ye bwi mamòk sè' ŋwè nè co yi ko gesə-a wu ndzə bohòyi, wù waŋ kpɹ yò. Yi tɹksəgè bùu sè wo a mè'rə mandzè nè nje, nè ye bəboŋ bohòwèn, ŋga wəŋ tə-a gugŋ bə mandzè nè nje nè. A kà-a vɛ'nə ye, wo gbɛ' ci' mak fis

wen̄ fo'. ²³ Yumòok sè' də, a ye-a ŋga bùu Izùre wèn̄ ten̄sə ɡutu awo nə fana aco Nwì lem fəsə gesə lo fe'lə wo ndzə mvwe' tɹ nə sèmok, bùusè yì tse' nsàp n̄àŋ ànə yo. ²⁴ Vesùwèn̄ yə də aco yì jəŋ to wen̄ sè wèn̄ ka bùu Jus yen̄, sè wèn̄ yàwèn̄ co ntaŋ tɹ mòk nè sə ŋgəà, nə sa fis wen̄, nə kə lem gesə bə tɹ nè bəboŋ, nè wèn̄ ànə ka ntaŋ tɹ ànə yen̄. Ye də aco yì jəŋ to bùu Izùre wèn̄ sè wo ànə ye yàwo ntaŋ tɹ nè bəboŋ ànə, nə lem fəsə gesə yà'wèn̄ ndzənə tɹ àwo nə.

Bùu Izùre Wèn̄ Nə Tse' Lùŋ

²⁵ Bwema am wèn̄, mù sə dzəm də wèn̄ rɛɛŋ bə zìnə mòk nè nà' swìhi cu sə mvwe' ncèp ènə, ya kà də wèn̄ sə tsəm də wèn̄ kəkərè duk. Nà'a də, jəjɹ'rè nè nà' a vè bohòbùu Izùre wèn̄ mok ènə nə ye vɛ'nə tètè kə dzen̄ ghà nè bù lakmvum wèn̄, sè wo nè tse' lùŋ sə, vè wes bohòNwì pwe' ŋkuŋ. ²⁶ Yà'a mvè'nè bùu Izùre pwe' nə tse' lùŋ sə. Yà' cu ndzənə ŋwàk Nwì duk də,

<<Ŋgà tətəsè bwìŋ nə, nè tesə vè mvwe' lak
Zayòŋ,

Fana yì nə fis gesə ŋkùì' m̄tsətsə'rèə bwe' Jàkop
pwe'.

²⁷ Də mvè'nè mù fis wes bɹp awo sə vɛ'nə,
Fana yà' ye mok də rùk àm nè mù à zɹ vesì
wèn̄ nə nà' kùrə wes mvè'nè mù à duk
sə laŋ.>>

²⁸ Bùu Izùre wèn̄ a bùuŋ mok bùu sè də bə Nwì
wèn̄ ka ŋge' yen̄ bùusè wo a ka Ntirè nè Bəboŋ
nə dzəm. Yè'sə à ye vɛ'nə də ya wèn̄ sè wèn̄ bù
lakmvum tse' mandzè ŋgòtse' lùŋ. Megu də yì

ànə cokfis to wo laŋ də yà'wèeŋ bùu ye, fana yi sə dzəm mali yà' sè'. Yi sə dzəm mali yà' vɛ'nə njo nè yi ànə zə me rək bə tàcicii awo sə wèŋ laŋ. ²⁹ Nwii fa-a ŋwè yumok, kaco yi jəŋ fəsə yà' yeŋ; yi fis jəŋ ŋwə nje, yi kà nà' sè' mè'rè fəsə.

³⁰ Wèŋ bù lakmvum, wèŋ à sə kà Nwì yukgè fana Nwì a koksə manziŋ ŋga'a bohòwèŋ bùusè bùu Izùre wèŋ à ka duk ye yuk. ³¹ Mvè'nè bùu Izùre wèŋ sə kà Nwì ŋga'a yè'e yuk sə fana, yà' mègù sè' vɛ'nə də, mvè'nè Nwì ànə koksə manziŋ bohòwèŋ fana yi nə koksə manziŋ bohòwo sè'. ³² Nwì a lok tes bwìŋ pwe' sənə gutu wo kà duk ye sə yuk, də ya yi niŋ fa koksəmanziŋ nè nje nə sè' bohòbwìŋ pwe'.

Nki Nè NgòKùksə Liŋ Nwì

³³ O, Nwii ŋgà ghàk vɛ'ɛ co ŋwè kà cèp to, Yi tse' ŋkərə, nə riŋ bum sè' nèbər. Kaco ŋwè rɛeŋ mvè'nè yi tsərəgè bum ye yeŋ, Kaco ŋwè rɛeŋ mandzèə ye sə sè' yeŋ fək.

³⁴ <<A rì yuk yusè Tà sə tsərə ndà?

Ŋwè nè aco yi fa to Nwì ntip cu yo à? A bùè.

³⁵ Ŋwè cu yo nè yi à samsə fa yuk Nwì yumok, Də ya nà'a nə lak fəsə fa yi à?>>

³⁶ Bum pwe' à tesə ndzə bohòyi, Yi à gù yà' yi, yi tse' yà' sè' yi nə. Kəkuk ye bə liŋ ye sə nè mvèsè. Yà' a ye vɛ'nə.

12

Ŋwè Nè Nwì A Jə Yi Co Ŋwè Nje Laŋ Cum Le Vɛ'ɛ

¹ Ye də bwema am wèŋ, nè Nwì a koksə manziŋ bohòvès fana mù sə ləŋ wəŋ də wèŋ fa ni' awèŋ sə co satikà' nè nà'a cum mali geŋ fo'; wèŋ ye rərəŋ, nsàp nè co Nwì dzəm wəŋ. Nà'nə yà'sə mandzè nè aco wèŋ kuksə yi nè. ² Kà də wèŋ be' lo nsàap kùu gù bìu sè sə nzeŋgòŋ sə duk. Wèŋ me'rə Nwì ŋgòkupsə wəŋ, nə fa wəŋ tsətsərə nè fi, ya ŋga wèŋ sə gu bum mok bə mandzè nè nà'a zok. Nà'a mègù mandzè nè aco wèŋ riŋ yusè Nwì dzəm, sè yà'a bəboŋ, nə ye sè aco yà' gu Nwì yi kwa, sè yà'a məm̀vè'nə yà' tse' ŋgòye pap sə.

³ Mù sə cèp bohòwèŋ bə dzè' nè Nwì a fa mu nà' bə bòvəm nè nje nè də, kà də ŋwèe sə tsərə bə ni' ye co də yi ŋwè nè ŋkùuŋ nə casə mu m̀vè'nə yi sə duk. Wèŋ sə tsərə fàè, nə ja'a nsàp ñaŋ nè Nwì a fa wəŋ bìusè wèŋ dzəm bohòyi nè. Wèŋ sə moo vəm bə zeŋ ya wèŋ riŋ m̀vè'nə wèŋ cu nè zìnə. ⁴ Wèŋ kək ja'a na yàwèŋ ni' ŋwè è. Ni' ŋwè nè mò'fis tse' bəp nja zok, zok. Bòop sè zəzok yè'sə yà' ka nsàp fàk nè mò'fis lònŋ tse'. ⁵ Yà' mègù sè' vè'nə də m̀vè'nə vesùwèŋ ŋkùuŋ yè'sə, a mègù ni' nè mò'fis ves Krest wèŋ, fana a tse' fàk zəzok. ⁶ M̀vè'nə Nwì a sè ndàaŋwè pwe', nə fa nà' ŋkərə nè ŋgògù nsàp fàk nè nje bə zeŋ fana vesùwèŋ fak-a bə zeŋ. Ŋwè nè nje ŋgòtsòho rì fa bwiŋ bum mok sè Nwì tsòho fa yi yà' yi fana ŋwè ànə tsoho bə dzədzəm nè yi tse' nə pwe'. ⁷ Ŋwè nè ma nje ŋgòfàk bohòbwiŋ fana yi sə fak sè ntèn. Ŋwè nè nje ŋgòyərə bwiŋ fana yi sə yərə sè'. ⁸ Ŋwè nè ma njòo ŋgòtsòho nə kwe'sə riŋ bwiŋ

fana wu sɛ tsoho kwɛ'sɛ wo; nè wu yòŋgà fa bwìŋ mbo, wù fa bɛ ntum nè mò'fis. Wu ye-a yòŋwè nè mantombì, wù fak gɔgɔŋ. Bùu sɛ wo rì yàwo ŋòkokoksɛ manziŋ bohòbwìŋ, wo sɛ gɔ fàak koksɛmanziŋ sɛ bɛ kwəkwa.

⁹ Wèeŋ dzɛm ŋwè, wèŋ dzɛm kok yi sɛ ntùù wèŋ bɛ zìnə. Wèeŋ bɛŋ yusè yà'a bɔp, nɛ bɛ' tse' yusè yà'a bèbɔŋ cùk. ¹⁰ Dzɛm mòk bɛ mòk bɛ nsàp dzɛdzɛm nè nà'a yegè mɛtsɛtsɛ'rɛə bwema wèŋ. Tse' ntum nè ŋgòjə bwìŋ co bùu sɛ ghaŋ. ¹¹ Fàk gɔgɔŋ bɛ nàaŋ awèŋ pwe'fo', nɛ kà wò. Fàk bohòTà bɛ ntuum awèŋ pwe'fo'. ¹² Mvè'nè wèŋ sɛ naaŋ tu bɛ yusè Nwì à kàk sɛ fana wèeŋ sɛ kwa wùriŋ. Ghà nè ŋgə' vè bohòwèŋ fana wèŋ kontum, nɛ təəŋ gɔgɔŋ. Wèeŋ sɛ lɛŋ pìriyà bohòNwì ghà nè fòlòŋ. ¹³ Yusè ŋwè tse' yà' fana yi gap fa ma mòk bohòkrètɛŋ nè yi ka ye tse'. A ye-a ŋga ŋkùŋ vè munda'à wèŋ, wèŋ kà wo bɛ' fəsè.

¹⁴ Fek Nwì ŋgòsè bùu sɛ wo sɛ fa wu ŋgə'. N, a zìnə, də yi se yà', kà wo yàk. ¹⁵ Wèeŋ kwa wèŋ bùu sɛ wo sɛ kwa, nɛ waŋ wèŋ bùu sɛ wo sɛ wa. ¹⁶ Wèeŋ cum cù mò'fis wèŋ bwìŋ pwe'. Wèeŋ kà ni' sɛ nè, wèeŋ dzɛm ŋgògì bɛ bùu sɛ bwìŋ jəgè wo co bùu sɛ wà. Kà də wèeŋ jəŋ ni' awèŋ co də wèeŋ ŋgàa ŋkərè duk.

¹⁷ Nwè nɛmòk gɔ-a wu bɔp, wù kà yi bɛ bɔp làk fəsè fa. Gù lɛ yusè aco ndàaŋwè pwe' dzɛm də yà'a bèbɔŋ. ¹⁸ A ye-a ŋga mandzè nɛ yo fana wù jihì nzòŋ ŋgòcu bɛ fifi wèŋ bwìŋ pwe'fo'. ¹⁹ Nge' am wèŋ, kà də wèeŋ fəsə fuk fòo bɔp duk; me'rə fa Tà Nwì mandzè ŋgòsak nà' yi. Yà'

cu ndzənə ɲwàk Nwì də Nwì a cèp də, <<Me'rə fa fòo bɔp bohòmà, mɛ nə fəsə yà' mɛ.>> ²⁰ Yà'a ye ɛ də, <<A ye-a ɲga ɲjè sə ya ɲwè nè yi bèɲgè wu, wù fa yi beɲ; a ye-a ɲga ntum sə cɔəm yi, wù fa yi ndzəp. Busè wu gù-a vɛ'nə fana ye də wù cup naaɲ fa ɲgəɲgàɲ ɲàhamis mɛtuhù.>> ²¹ Kà də wèeɲ dzəm də bɔp ghak wɛɲ dɔk, wèeɲ ghak bɔp bə gù bòn.

13

Krətèɲ Wèeɲ Yuk

Bùu Sè Wo Tse' Lak Wo

¹ Ndàaɲwè pwe'fo' yuk bùu sè wo tse' lak wo, bùusè ɲaaɲ sè wo tse' yà' ɲgòtse' bwìɲ bə zeɲ yà'sə a fa wo yà' Nwì, wo a ka yà' bə ɲaaɲ yàwo jəɲ. ² Ye də a ye-a ɲga ɲwè nəmòk sə kà wo yuk fana ye də yi sə bèɲ yà'sə yumòk sè Nwì a nòɲsə yà' yi. ɲwè nè yi gù-a vɛ'nə fana ye də yi sə jə vè nzak mɛtuhù yi. ³ ɲwè nè yi sə gù-a ye yusè yà'a bəbɔɲ fana kaco wɔə ko yi bə bùu sè wo tse' lak sə wèɲ yeɲ. ɲwè nè yi gùgè ye bɔp wəpgè yà'wèɲ yi. A ye-a ɲga wèɲ dzəm ɲgòcu bə fifi wɛɲ bùu sè wo tse' lak sə wèɲ fana wèɲ sə gu megu yusè yà'a bəbɔɲ, ya wo sə kwa bohòwèɲ. ⁴ Busè nsàap bùu yà'sə wèeɲ ɲgàa fàak Nwì, wo sə fàk bùu tu awèɲ sè'. Yà'a ɛ sè' də a ye-a ɲga wù sə gù bɔp, wù wəp li wo, bùusè ɲaaɲ sè wo tse' sə yà' ka wà yeɲ. Wo ɲgàa fàak Nwì, sè wo tse' ɲgòyeɲsə ɲgàa gù bɔp wèɲ ɲgə'. ⁵ Ye də a bəbɔɲ ɲgòyuk wo, kà də bùusè jəjòok nə tesə ye, a ye bùusè wèɲ rì sə ntùù wèɲ də a bəbɔɲ ɲgògù vɛ'nə.

⁶ Nà'a sè' njo nè wèŋ tse' ŋgòlāk tas awèŋ sə, būsə bũ sè wo sə benə mbāam tas sə wèŋ sə fāk yà'sə bohòNwì. ⁷ Ye də wèŋ fa ndaanwè pwe' nsèe yusə yà'a sè ye. A ye-a ŋga ŋwè ka tas ye ntòlak, bəboŋ də yi lak; bũ sè wo tse' lak sə duk-a də wèŋ lak yà pwe', wèŋ lak fa wo. Wèŋ sə wəp bũ sè bwìŋ tse' ŋgòwəp wo, nə sə kwasə bũ sè bwìŋ tse' ŋgòkwasə wo sè'.

Krètèŋ Wèŋ Tse' NgòDzəm Mòk Bə Mòk

⁸ Kà də wèŋ tse' ŋwè nəmòk kəa duk. Kəa nè aco wèŋ tse' ŋwè nà'a nè də wèŋ tse' dzədzəm bohòmòk bə mòk. Būsə ŋwè nè yi dzəm-a mòk bə mòk fana ye də yi nòŋsə wes lùuk sə pwe' laŋ. ⁹ Nwì a duk vesùwèŋ də, <<Wèŋ kà nto ko, kà ŋwè zə, kà yèyè, nə kà yu ŋwè mòk wa.>> Lùuk yè'sə bə mok sè yà' bwehe cu sə pwe'fo', yà' kè kì be'lə ni' ndzənə ncèp nè mò'fis nè'e də, <<Dzəm moma yo məm̀vè'nè wù dzəm ni' yò.>> ¹⁰ ŋwèe dzəm-a moma ye fana kaco yi gu nà' bup yeŋ. Ye də ŋgòtse' dzədzəm, a ŋgònòŋsə wes lùuk sə.

¹¹ Wèŋ lap mandzè ŋgògù bum yè'sə pwe'fo', būsə mvək kərə laŋ nè a tse' ŋgòlòkok mok m̀tsè. M̀vè'nè vèes nə kə tse' lùŋ nə kuəp wesə vè mok ŋga'a nə nòŋsə mvək nè ànə dzəm to bohòJisòs Krèst fa' sə. ¹² Ndzəm sə də a me, tsok kuəp ŋgòrèŋ laŋ. Vesùwèŋ mak gesə bum sè bup sè yà'a bum ndzəm sə fo'. Vesùwèŋ bək jəŋ ŋkè avès co bũ sè aco a lə mvwe' mareŋ. ¹³ Vesùwèŋ cum ncu nè bəboŋ co bũ sè wo cu mvwe' mareŋ. Vesùwèŋ me'rə gesə bum sè ŋgòcèp vək kè'cà nduk, nə ye ŋgòjũhũ rùk wèŋ

fo'. Vesùwèeŋ co'rə fis bo avès bə nzak sàhà, nə ye bə bum sè yà' cà cù pwe'fo'. A kà sə kùèm, nə kà yu ŋwè nəmòk sè' wa. ¹⁴ Wèeŋ jəŋ Tà Jisòs Krèst co ŋkè bohòwèŋ. Kà də wèeŋ sə fəhə nonjsə mandzè ŋgògù nsàap bəp sè ŋgùpni' sə dzəm yà', sè yà' tesə kokgè sə vèə vès sə duk.

14

Nwèe Kà Moma Mòk Sak

¹ Nwè nè yi a dzəm-a ncèp Krèst laŋ, ŋga dzədzəm nje nə momjo, wèŋ ko gesə lo yi maŋgorè wèŋ anə. Wèŋ kà də wenə wèeŋ sə fenə bə bum sè ma nè mandzè Jisos Krèst duk.

² Nwè nəmòok yo nè yi tsərə ye də aco yi zə yu yà pwe'. Mòk ye bwìŋ ye nè dzədzəm nè nje momjo fana yi sə tsərə ye də aco yi zə megu ye njəp mvùuŋgaŋ. ³ Nwè nè wu zəgè-a yòbum pwe' nduk fana wù kà ŋwè nè yi kà ye nduk zəgè nə co də yi yu nè wà jə. Mamòk nə sè' vɛ'nə də ŋwè nè yi sə kà ye bum pwe' nduk zə nə kà nè yi sə zə ye nduk nə sak, būsè Nwì a jə yi laŋ.

⁴ Wù, wu yè'sə ndà ŋkuŋ wù sə kə sak mo ŋgà fàk ŋwè nəmòk-ɛ? Masà ye tse' ŋàaŋ sè ŋgòduk də nà' gù bəboŋ kè bəp àlɛ yi. Yì nə gù li lɛ bəboŋ būsè aco masà nə gù to yi, yi gù bəboŋ.

⁵ Aco ŋwè nəmòk sə tsərə ye də nùmbu mòk yam ghak mòk; ŋwè mòk sə tsərə ye də nùmbu sə pwe'fo' mègù nùmbu, mòk ka zok yeŋ. A ye-a vɛ'nə, fana ndàaŋwè pwe' tse' ŋgòrìntse' sə ntùè yi pap də yusè yi sə tsəm sə yà'a yəyərè.

⁶ Nwè nè yi sə jə-a ye nùmbu mòk co nè ghaŋ fana yi sə gù vɛ'nə ŋgòkùksə Tà fo'. Nwè nè yi sə

zù ye nsàap zuzù nduk, yi sè dzəm sè' ηgòkùksə sè' Tà, bùusè yi sè kwasə Nwì bə yusè yi sè zù sə. Nwè nè yi kà ye bum nduk zugè nə sè dzəm ηgòkùksə sè' Tà bùusè yi sè kwasə Nwì ye sè sè'. ⁷ Vesùwèη pwe', ηwè nəmòk ka bə tu ye yìyi cum. A ye-a sè kpɛ, kaco ηwè nəmòk kpɛ megu bə tu ye yìyi yeη. ⁸ A ye-a ηga vesùwèη cu fo' ηwəm fana ye də a sə cu ncu nè Tà nə. A ye-a də vesùwèη kpɛ fana ye də a kpɛ sè' bùu yi. Ye də a ye-a ηga vesùwèη cu-a fo', kè a kpɛ-a, yà' megu də Tà tse' vesùwèη yi. ⁹ Nà'a njo nè Krɛst à kpɛ nə lokok nə, də ya yi ye Tà bohòbùu sè wo à kpɛ laη bə sè wo cu fo' mwè pwe' yi.

¹⁰ Yà' nə yeè nə vɛ'nə fana wù sə sak bwi moma yo bùu yà? Kènə wù yòsè', wù sə jəη moma yòco yusè wà bùu yà? Vesùwèη pwe' nè kè təəη mantombii Nwì fana yi sak ves. ¹¹ Yà' cu ndzənə ηwàk Nwì də,

<<Tà Nwì à cèp də,

<Mvè'nè mù cu fo' fana ndàaηwè pwe' nè kè təəη bə tumfərə kə mantombii mù,

Nə duk fis də mù, mù Nwì.> >>

¹² Ye də ndàaηwè pwe' nè kè təəη mantombii Nwì, nə tsok fa yi yusè yi à gùu.

Kà Yusè Co Yà' Gɛ Moma Yo Mòk Gbɛ Bùu Zəη

Gɛ

¹³ Ye də vesùwèη kà ηwè nəmòk mok sə sak fe'lè. Bòghak le də ndàaηwè pwe' mum vèəm ye, nə kà də yi gɛ yumok sè co yà' jəη və fa moma mòk məmumsə fana yi gbɛ gù. ¹⁴ Mù riη tse' yàm zinə co ηwè nè Jisòs Krɛst nè yi Tà tse' mù yi nə də, nsàp zuzù mòk nè wo tse' ηgòdzè nà'

dzèò bùè. Yà'a sè' dè, a ye-a nga ñwè nèmòk sè jè nsàp zuzù mòk co yusè yi tse' ñgòdzè nà' fana yà' ye ve'nè bohòyi anè. ¹⁵ Ye dè a ye-a nga wù sè zù yòbum nduk, yà'sè gù ntùm moma mòk ñgòye rèrwi', wù kà mbeñ kòm, fana ye dè wù sè kà yi yà'sè dzèdzèm ñiñ fa. Kà dè wu dzèm dè nsàp zuzù nè wù sè zù bũñ yumok sè aco yà' gù bupsè yòñsè ñwè nè Jisòs Krèst à kpũ bùũ tu ye nè duk. ¹⁶ A ye-a nga yumok cu sè yà'a bohòwù yòbèboñ fana boñ ghak Ì dè wu me'rè yà', nè nonşè nè dè wu sè gù yà' fana bwìñ sè cep bè zeñ bup. ¹⁷ Busè yusè yà'a gũgũñ bohòbũũ sè wo be' lògè Nwì co ñkum àwo sè ka zuzù bè nèno yeñ. Yusè gũgũñ sè, a ñgògù yusè yà'a rèrèñ, nè ye fifi, nè ye kwækwa nè nà' tesè vè bohòYòñsè nè Rèrèñ nè. ¹⁸ Ñwè nè yi be'-a Krèst bè nsàp mandzè ènè fana Nwì sè dzèm yi, yà' sè yèèñ mälisè bwìñ bèboñ sè'.

¹⁹ Ye dè a bèboñ dè vesùwèèñ sè lap ñgògù mègù yusè aco yà' jèñ vè fifi, nè ye sè aco yà' sè gù ntùm mòk bè mòk ñgòkwa lòmantombi. ²⁰ Kà dè wu bupsè fàak Nwì bè nsàp zuzù nè wù sè zù duk. A zìnè dè zuzù pwe'fo' bèboñ, nè ye dè, a ye-a nga wù sè zù yumok sè aco yà' gù moma yo mòk yi gbũ fana ye dè wù sè gù jòn. ²¹ Ye dè a bèboñ dè, kà dè wu gù yumok sè aco yà' gù moma yo mòk yi gbũ duk. A dzèm yà' ye zù ñjàp, kè no rùk, kè yu yà' pwe'fo'. ²² Nòñsè yusè wù dzèmtse' yà' sè vèè wù bè ncèp ènè mütsetsè'rèè wù wèñ Nwì ba. A rèñsi bohòñwè nè yi sè gù-a yumok, ntùm ye kà yi bè zeñ sè sak. ²³ Ñwè nè yi sè zù-a ye yumok, sè ntùm ye sè kà

bə zɛŋ pap sə rɛɛŋ fana ye də Nwii nə jəŋ yi də yi ŋgà jòn, bəusè yi sə zɛ yusè yi ka dzədzəm sə ntɔ̀ù yi pap də yà'a bəboŋ tse'. Fana yà'a sè' də, vesùwèɛŋ ɣu-a yumok sè yà' ka bə dzədzəm sə ntɔ̀ù vès pap yɛŋ fana ye də yà'a yà'sə bɔp.

15

Tsərə Bùu Mok Nkuŋ Nè Tsəm Ni' Njò

¹ Vesùwèŋ sè a yàvès ɣuɣuŋ, a sə ko ntəm, nə sə tɛsə sè wo ka yàwo ɣuɣuŋ yɛŋ sə wèŋ. Kà də vesùwèɛŋ sə ɣu meɣu mvè'nè yà' sə bòkùrə ɣù vès duk. ² Ndàaŋwè pwe' sə kuk lis bə yusè aco yà' tɛsə moma yo mòk, yusè aco yà' ɣu yi, yi sə kuk kok lo ye sè' mantombi. ³ Jisòs Krest bə tu ye à ka yusè yà' à sə bòkùrə mèɣù yi ɣu. Yà'a məm̀vè'nè wo à còm yà' ndzənə ŋwàk Nwì də, <<Yəya' nè wo à yà' wu bə zɛŋ nə, a kè naaŋ m̀ni'ì mù.>> ⁴ Ncèep sè wo à còm nòn̄sə yà' ndzənə ŋwàk Nwì yè'sə pwe'fo', wo à còm yà' də ya yà'a sə fa ves ntip. Yà'a tɛsə ves ŋgòko ntəm, nə sə kwe'sə ves sè', ya ŋga vesùwèɛŋ nə riŋ ŋgònaaŋ tu avès bohòNwì. ⁵ M̀ mù lɛŋ Nwì nè yi fagè vesùwèŋ ko ntəm, nə sə kwe'sə ves ŋgòlòmantombi nə, də yi ɣu wɛŋ, ya wèɛŋ cum cù mò'fis mvè'nè wèŋ sə yù mandzə Jisòs Krest yè'sə. ⁶ Ya ŋga wèɛŋ kwasə riŋ Nwì nè yi tè'ε Tà Jisòs Krest àvès nə bə cù mò'fis.

⁷ Ye də a bəboŋ də wèɛŋ ko gesə lo ndàaŋwè nè yi dzəm ŋgòye m̀ŋgorè wèŋ ndzə ŋgùuŋ mvè'nè Jisòs ànə ko gesə wɛŋ, ya ŋga bwiiŋ yə vɛ'nə, wo kwasə riŋ Nwì. ⁸ M̀ sə tsè' fa wɛŋ

də Krɛst ànə və ɲgòfàk bohòbùu Jus wèŋ də ya bum sè Nwì ànə kak fa tàcici avès sə ye zìnə, ya bwiŋ riŋ də Nwii ɲwè nè yi tse' zìnə. ⁹ Yi ànə və sè' də ya bùu sè wo ka Nwì riŋ wèŋ sə tse' mandzè ɲgòkwəsə Nwì bə bònèm nà' nə. Yà' mègù mvè'nè wo à còm yà' ndzənə ɲwàk Nwì də,

<<Ye də mɛ nə kwəsə wu mɛŋgorè bù lakmvum wèŋ,

Mɛ nə yəm kuksə liŋ yòsə.>>

¹⁰ Wo à còm mok sè' də,

<<Wèŋ bù lakmvum,

Wèŋ kwa be'lə wèŋ bùu ye wèŋ mvwe' mò'fis.>>

¹¹ Wo à còm fe'lə mvwe' mok sè' ɲkuŋ də,

<<Wèŋ bù lakmvum pwe'fo', wèŋ gɛŋ Tà.

Bòop lak sè sənə nzeŋgòn nə pwe', wèŋ kwəsə yi.>>

¹² Izayà à cèp ye sè' də,

<<Ŋgwì bù Jesii nə lokok, nə tse' bù lakmvum wèŋ yi.

Bù lakmvum wèŋ pwe' nə sə kək megu lis mok bohònà',

Də nà'a nə ye ɲgà tətəsè àwo yi.>>

¹³ Mù leŋ də Nwì nè yi gùgè bwìŋ wo sə naaŋ tu də bum pwe' nə kè ye bèboŋ, nə gu ntuum awèŋ rwiŋ bə kwəkwa nə ye bə fifi mvè'nè wèŋ sə dzəm bohòyi sə. Yà'a ye vɛ'nə ya wèŋ nə sə tse' mali nsàp tsətsərə ènə ɲkùuŋntèŋ, bə ɲaaŋ Yòŋsè nè Rərəŋ nə.

*Pol Cèp Bə Nsàp Fàk Ye
Nè Yi Tse' Nə*

14 Bwema am wèŋ, mù rìŋtse' sə və̀ò mù pap də wèŋ bùu sè wèŋ rì ŋgògù bə̀boŋ, nə rìŋ ŋkərè bə ma nè Nwì, nə ye sè' də wèŋ tse' ŋkərè nè aco wèŋ yə'rə to bùu mok sè'. 15 Ncèep mok sè mù còm fa wèŋ yà' ndzənə ŋwàk nè'e fana yà'a bə ŋgì nè gùgù də ya wèŋ kà bum yè'sə swì bisè. Mù a còm vè'nə bùusè Nwì a nìŋ bo muni'ì mù bə bə̀vəm nè nje nə, 16 də mù ye ŋgà fàk Jisòs Krest mənŋgorè bù lakmvum wèŋ. Mù bə fàak yàm sè mù sə gùu sə co ŋgà fa satikà' bohòNwì. Fàak am sə də mù sə tsòho fa bwìŋ Ntirè nè Bə̀boŋ nè Nwì nə. Mù sə tsòho də ya Nwì jəŋ bù lakmvum sə wèŋ co yu satikà'a sə. Yi jəŋ yà' vè'nə bùusè Yòŋsè nè Rərəŋ nə a gù rəŋsə wo laŋ. 17 Məm̀vè'nə mù ŋwə̀ə Jisòs Krest fana aco mù ga bàap am bə nsàp fàk nè mù sə fàk fa Nwì nə. 18 Kaco mù muk fuk cùu am ŋgòcèp bə yumok sè zok yeŋ. Aco mù cèp megu bə fàak sè Krest a gù càsə yà' ndzə bohòmù, m̀vè'nə yi a gù bù lakmvum wèŋ ŋgòyuk yi yè'e. Yusè yi a gù sə, a bə ncèp nè mù a cèp nə, nə ye bə fàak sè mù a gù sə sè'. 19 Yi ànə gù fàak ye sə bə nàaŋ mənŋgəŋgèŋ, nə gù fàak ye sə bə nàaŋ yòŋsè nè nje nə. Fana mù a tsòho yè jə Ntirè nè Bə̀boŋ nè nà'a bə lìŋ Krest nə mvwe' lak Jòrosalèm kə dzeŋ mvwe' nzeŋgòŋ Ilirikùm. Mù à sə yə'rə nà' pwe'fo' mvwe' buk lak yè'sə. 20 Mù lapgè yàm mandzè gùgù ŋgòtsòho Ntirè nè Bə̀boŋ nə mvwe' sè ŋwə̀ nəmòk ka lìŋ ye sə fo' ntòyuk yuk, ya ŋga kà də a ye də mù sə ci ndap məm̀vwe' kùumndap sè ŋwə̀ mòk à gù nòŋsə lòyi duk. 21 Mù dzəm yàm də mù gù m̀vè'nə wo

à còm ndzənə ηwàk Nwì də,
 <<Bùu sè wo à ka liη ye sə yuk yuk wèen nə ye
 yi.

Bùu sè wo à ka mʉzəp yumok bə liη ye riη yuk
 wèen nə rɛɛη bə liη ye sə.>>

*Pol Tsə' Də Yi Nə Kə Kε' Cepsə Bwìη Mvwe'
 Lak Rumà*

²² Nà'a njo nè mʉ dzəmgè ηgòlòkè yə wen
 fana mù kà mandzè nè sə tse' sə. ²³ Mù ka
 fàk mvwe' yè'e ηga'a mok tse' fe'lə. Mvè'nè a
 luumηgòn wùriη sè mù a sə dzəm də mʉ kə
 ye wen fana, ²⁴ mù tsəm də mʉ nə ye wen ghà
 nè mù sə cà ηgòlòmvwe' lak Sèpen yà'a. Mʉ
 nə dzəm ηgòcu vesùwèη mvək momjo ya a kwa
 mvwe' mò'fis ηkuη fana wèη gʉ ya gi àm nə sə lo
 mantombi. ²⁵ Mù sə də mʉ lo ηga'a ye'e mvwe'
 lak Jòrosalèm ηgòkè fa bùu Nwì sè fo' sə wèη
 bum mok sè wo a tum fa wo yà' bohòmù. ²⁶ Yusə
 də bù lakmvum mok sè wo krətèen sè mvwe'
 nzenğòn Məsìdoniyà bə nzenğòn Akayà wèη a
 tsərə də wo benə mbàam mok mvwe' mò'fis, nə
 tumsə fa lo bù ηgàa jìη sè wo cu mʉngorè bùu
 Nwì sè mvwe' lak Jòrosalèm. ²⁷ Wo a gʉ yè'sə bə
 kwəkwa njàwo nè nà' a kok sə vèə wo fana mù
 ye yàm sè' də a bəboη co wo tɛsə yà'wèη vɛ'nə.
 Co bù lakmvum a kè tse' bum sè Nwì à kàk sə
 njo bùu Jus wèη, fana ye də a sè' bəboη də wo
 gapsə bum yàwo sè sə nzenğòn sə bə bùu Jus
 wèη sə sè'. ²⁸ Mʉ kə dzen fo', nə fa wo mbàam
 sè wo a tum fa wo sə fana mù foho və kə ye wen
 ηkuη nə ca lo mvwe' lak Sèpen anə. ²⁹ Mù rì sè'

də mʌ kə tsɛŋ wɛŋ fana yà' jəŋ və səsə nɛ Krɛst nɛ bohòvesùwɛŋ wù kà fùk.

³⁰ Bwema am wɛŋ, mù sɛ lɛŋ wɛŋ bə liŋ Jisòs Krɛst nɛ yi Tà àvès, nɛ ye bə liŋ Yòŋsɛ nɛ Rəɛŋ nɛ yi gùgè yi ŋkuŋ a sɛ dzəm mòk bə mòk, nɛ də wɛɛŋ lɛŋ fa mʌ Nwì gʊgʊŋ. ³¹ Wɛɛŋ lɛŋ fa mʌ yi də yi caŋsə gɛsə mʌ ndzə bohòbùu sɛ wo ka Krɛst riŋ sɛ wo cu mvwe' nzeŋgòŋ Jùdiyà yà'a. Wɛɛŋ lɛŋ sɛ' də yi gʊ də mʌ jə lòmbàam sɛ mvwe' lak Jòrosalèm anɛ fana bùu Nwì wɛŋ sɛ jəŋ yà' bə kwəkwa. ³² A ye-a ŋga Nwì fa-a fana yà'sə càa, mù vɛ mok bohòwɛŋ bə kwəkwa, ya vesùwɛɛŋ cum yɔŋsə. ³³ Mù lɛŋ də Nwì nɛ yi ŋgà fa bwìŋ fifi nɛ, yi ye wenə wɛŋ. Yà' a ye vɛ'nə.

16

Pol Sə Cèpsə Gèsə LòBùu Sə Mvwe' Lak Rumà

¹ Mù dzəm də wɛɛŋ riŋ njè' avès Fibì nɛ yi fàkgè mʌmvwe' cos nɛ mvwe' lak Kènkɛrès. ² Yi kə dzeŋ-a bohòwɛŋ fana kwəkwè', wɛŋ ko yi bo ma ba co ŋwè nɛ yi rì Tà àvès sɛ'. Wɛɛŋ kotse' yi mvè'nè aco wɛŋ bùu Nwì kotse' to ŋwè. Wɛɛŋ tesə yi bə yusè yi sɛ dzəm yà' bùusè yi a tesə bwìŋ vɛ'ɛ wùriŋ, nɛ tesə mʌ yàm sɛ'.

³ Mù cèpsə Prìsiliyà bə Akwilà ba fo', sɛ vesi wɛŋ à sɛ fàk lok bohòJisòs Krɛst bəbɛ'. ⁴ Wo à də wo tesə mʌ fana wo swirə kpʌ bùu mù. Mù sɛ kà wo mʌmʌ kwasè mègù. Coos sɛ krətèeŋ sɛ mbwa bù lakmvum pwe'fo' sɛ kwasə wo sɛ'.

⁵ Cèpsə fa mʌ krətèeŋ sɛ wo kè nigè cos mʌnda'à

wo yà'a sè' bèboŋ. Cèpsə fa mɔ ŋge' àm Ipènitòs sè'. Yi à bùuŋ to tsə krètèŋ mɔwɛ' nzeŋgòŋ Èsiyà cap yi.

⁶ Mù cèpsə Mèri nè yi a fàk mɔŋgorè wèŋ anə vɛ'ɛ gɔgɔŋ. ⁷ Mù sə cèpsə fe'lə Andrònìkòs bə Jùniyàs. Wo bùu Jus sè venə wèŋ à ni ndapndzəm bəbɛ'. Bwìŋ rìŋ wo bèboŋ co ŋgàa ntum Jisòs mok sè wo gihigè mɔtsə. Wo à ye to krètèŋ wo ŋkuŋ mù kə ye yàm. ⁸ Cèpsə fa mɔ Ampilyatòs nè yi ŋge' àm bùu Tà àvès nè. ⁹ Cèpsə Ûbanùs nè vesi wèŋ sə fàk bohòKrest mɔwɛ' mò'fis, nè ye Sètaci sè', nè yi ŋge' àm nà'a. ¹⁰ Cèpsə Apelis, bwìŋ rì də yi zìnə bohòKrest. Cèpsə fa mɔ ndap Àristòbulùs pwe'fo'. ¹¹ Cèpsə Hèrodòŋ nè yi ŋwè lak àm. Cèpsə bwema sè wo mɔmɔwɛ' ndap Nàsisò, sè wo bùu Tà Jisòs yà'a pwe'. ¹² Cèpsə Tràfinà bə Tràfosà sè wo sə fàk bohòTà yà'a. Cèpsə ŋge' àm Pesis, yi a fàk bohòTà vɛ'ɛ wùriŋ. ¹³ Mù sə cèpsə Rufù nè yi fàkgè bohòTà bə ntum ye pwe' nà'a. Mù sə cèpsə ma ye nè yi a sə kotse'gè mɔ sè' co mo ye nà'a. ¹⁴ Mù cèpsə Asikritù, bə Flegòŋ bə Hemì bə Pàtrobà bə Himàs, nè ye bwema mok sè wo krètèŋ, sè bə yà'wèŋ cu yà'sə pwe'. ¹⁵ Cèpsə fa mɔ Filòlogù bə Jùliyà. Cèpsə Nèriyòs bə njè' ye, nè ye Olimpà nè ye bùu Nwì sè yi cu bə yà'wèŋ pwe'. ¹⁶ Wèeŋ cèpsə mòk bə mòk bə nsàp cècèpsə nè ntum mò'fis. Coos Krest sè yà'a ma fɛŋ pwe'fo' duk də mɔ cèpsə wèŋ pwe' bèboŋ.

Ntip Nè Nà'a NgòLèsə

17 Bwema am wèŋ, mù sə lɛŋ wɛŋ də wèeŋ sə kərə bə bùu sè wo sə jə vè gègà'à, nə sə gu bwìŋ wo me'rə mandzè nè zìnə nə yà'a. Wo sə beŋ bum sè zìnə sè wèŋ à yə'rə sə. Kà wenə wèŋ sə be'lè, 18 bùusè wo sə kà yà'sə bohòJisòs Krèst nè yi Tà àvès nə fàk; wo sə gu mègù yusè yà' sə bòwo. Wo cèp lùmsə bonjə kè cùhu vɛ'ɛ, nə sə borə mak bùu sè wo ka yumok riŋ wèŋ bə ncèp cù àwo nə. 19 Bwìŋ pwe' a yuk mvè'nè wèŋ a ko jə Ntirè nè Bèboŋ nə bə ntəm nè mò'fis sə laŋ. Mù sə kwa bohòwèŋ vɛ'ɛ wùriŋ. Mù sə dzəm də wèeŋ tse' ŋkərə ŋgòri yusè yà'a bèboŋ, nə kà yumok sè yà'a bɔp rì lok. 20 Fana Nwì nè yi fagè bwìŋ fifi nə, yi nə ko nonjə Satà sə nze, wèŋ tes kùu awèŋ muni'i yi. Mù lɛŋ də bəbo nè Tà àvès Jisòs Krèst nə ye bohòwèŋ.

21 Timatì nè yi fàkgè venə sə cèpsə wɛŋ sè'. Bwe tè' am Lùsiyòs bə Jasòŋ nə ye Sòsìpatà sè wo bùu Jus sə cèpsə wɛŋ sè'. 22 Mùu Tetiyòs nè mù yàm ŋgà cècòm nə, mù sə cèpsə wɛŋ yàm sè' bə liŋ Tà anə. 23 Gayòs nè mù cu fɛɛŋ munda'à yi, nə ye bə bùu sè wo kə nigè cos munda'à yi sə wèŋ pwe'fo' cèpsə wɛŋ. Ératòs nè yi ŋgà lòksə mbàm muntòlak yi nə bə moma avès Kwatùs cèpsə wɛŋ sè'. (24 Bèbo nè Jisòs Krèst nè yi Tà àvès nə ye bohòwèŋ. Yà' a ye vɛ'nə.)

Ncèp Nè Nà' Lèsə Wesə

25 Vesùwèeŋ kwasə Nwì bùusè aco yi gu to wɛŋ ŋgòtəəŋ gəgəŋ. Yà'a yusè mù ànə tsok fa wɛŋ, ghà nè mù ànə tsok fa wɛŋ Ntirè nè Bèboŋ nè nà'a bə liŋ Jisòs Krèst nə. Ntirè nè Bèboŋ nə

nà' à cu sàp ntòmvrwe' sèswihì. ²⁶ Nà' a tesə vè
ngà'a mok mvwe' jəja laŋ. Zìnə ènə a tesə vè
jəja bə bum sè ngàa tsòhòbum Nwì wèŋ ànə com
sə. Bùu sè sənə nzeŋgòŋ nə pwe' a yuk nà' ngà
à duk ve'nə Nwì nè yi mègù ye Nwì nè mvèsè
nə. Wo yuk ve'nə ya wo dzəm Ntirè nə, nə be'
mandzè Nwì. ²⁷ Vesùwèeŋ kwasə Nwì, Yi mègù
Nwì yìyi, Yi tse' ŋkərə sè' yi yìyi. Vesùwèeŋ
kukse liŋ ye bùu Jisòs Krèst, nə kà teŋsè yuk.
Yà' a ye ve'nə.

Nwàk Nwì Ma Rùk Nè Fi
New Testament in Yamba

copyright © 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Yamba)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-12-01

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source
files dated 29 Jan 2022

c475d5b3-da44-51cf-93ca-f255b72fe481